

LIETUVA IŠSIRINKO NAUJĄJĮ ŠALIES VADOVĄ

Gitanas Nausėda ir Diana Nausėdienė.
E. Genio/LRT nuotr.

Lietuva išrinko naująjį prezidentą – juo tapo ekonomistas **Gitanas Nausėda**, antrajame rinkimų ture nugalėjęs konkurentę **Ingridą Šimonytę**. Išrinktą prezidentą Gitaną Nausėdą Daukanto aikštėje

susirinkę žmonės pasitiko plojimais ir džiaugsmingais šūkiais, dauguma jų prezidento laukė atsistoję, o G. Nausėdai einant link scenos toliau esantys žiūrovai bandė prieiti arčiau, nusifotografuoti.

G. Nausėda padėkojo visiems konkurentams, kurie stojo į kovą dar pirmajame rinkimų ture. Kalbėdamas apie antrojo turo konkurentę, jis negailėjo gražių žodžių I. Šimonytei. **LRT**

EUROPOS PARLAMENTO RINKIMUS LAIMI KONSERVATORIAI, AIŠKĖJA 11 IŠRINKTŲ POLITIKŲ PAVARDĖS

Gegužės 26 d., sekmadienį 21-oje Europos Sąjungos valstybėje vyko Europos Parlamento rinkimai, kitos balsavo nuo ketvirtadienio. Europos Parlamento rinkimai – didžiausias vienu metu vykstantis tarptautinis balsavimas, kuriame dalyvauja daugiau nei 400 mln. rinkimų teisę turinčių europiečių. Į Europos Parlamentą turi būti išrinktas 751 narys, iš jų 11 delegatų – Lietuvos atstovai. Tiesa, kas tie 11 Lietuvos politikų, galutinai paaiškės tik suskaičiavus visus balsus. Pirmieji rezultatai rodo, kad Europos Parlamento rinkimus laimi Tėvynės Sąjunga – Lietuvos krikščionys demokratai, antroje vietoje liko Lietuvos socialdemokratų partija, treči – Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga. Suskaičiuoti balsai iš 1905 apylinkių.

Pagal pirminius duomenis, nuo galiojančių biuletenių TS-LKD surinko 18,64 proc., LSDP surinko 16,36 proc., LVŽS surinko 13,19 proc. Pagal pirminius rezultatus, po vieną vietą EP gauna Darbo partija, surinkusi 9,45 proc., Lietuvos Respublikos Liberalų sąjūdis – 6,20 proc., Aušros Maldeikienės visuomeninis komitetas – 6,13 proc., Valdemaro Tomaševskio blokas – 5,67 proc.

Pagal dabartinius duomenis, į Europos Parlamentą

vyksta dirbti šie politikai: Liudas Mažylis, Andrius Kubilius, Rasa Juknevičienė, Vilija Blinkevičiūtė, Juozas Olekas, Bronis Ropė, Šarūnas Marčiulionis, Viktoras Uspaskich, Valdemaras Tomaševskis, Aušra Maldeikienė ir Petras Auštrevičius.

Andrius Kubilius, Rasa Juknevičienė, Juozas Olekas ir Aušra Maldeikienė yra Seimo nariai, todėl jiems išvykus dirbti į Europos Parlamentą, Seime juos turėtų pakeisti kiti politikai. Andrius Kubilius, Rasa Juknevičienė, Juozas Olekas į Seimą yra išrinkti daugiamandatėje apygardoje, todėl juos Seime pakeistų žmonės pagal sąrašą, tuo metu Aušra Maldeikienė yra išrinkta Vilniaus Žirmūnų apygardoje, todėl čia būtų organizuojami nauji rinkimai į Seimą.

Į Europos Parlamentą kandidatavo 16 sąrašų ir 17 politinių jėgų (dvi politinės jėgos – Lietuvos lenkų rinkimų akcija – Krikščioniškų šeimų sąjunga ir Rusų Aljansas susijungė į vieną sąrašą „V. Tomaševskio sąrašas“ – Krikščioniškų šeimų sąjungos ir Rusų Aljanso blokas), kurios iškėlė 301 kandidatą. Europos Parlamento rinkimuose savo sąrašus iškėlė 10 partijų, 1 koalicija ir 5 visuomeniniai rinkimų komitetai. **LRT**

ENERGETINIS SAUGUMAS – BALTIJOS ŠALIŲ IR JAV INTERESAS

Pirmadienis, gegužės 20 d. (Kijevas). Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė kartu su Latvijos ir Estijos Prezidentais susitiko su Jungtinių Amerikos Valstijų energetikos sekretoriumi Ricku Perry.

Susitikimas surengtas Jungtinių Amerikos Valstijų iniciatyva, siekiant stiprinti Baltijos šalių ir JAV bendradarbiavimą energetinio saugumo srityje.

Šalies vadovės teigimu, JAV yra strateginė Baltijos šalių partnerė, kuri tvirtai palaiko Lietuvos siekį didinti energijos tiekimo šaltinių įvairovę, mažinti priklausomybę nuo rusiškų dujų ir stiprinti regiono energetinį savarankiškumą.

Baltijos šalys ir JAV planuoja naują bendradarbia-

vimo formatą „3+1“, kuris padėtų stiprinti praktinį bendradarbiavimą tokiose srityse kaip Baltijos šalių elektros tinklų sinchronizacija su kontinentine Europa, kibernetinis saugumas, atsinaujinanti energetika, bendros regiono gamtinių dujų rinkos kūrimas, ypač SGD dujų importo galimybių stiprinimas. Planuojama, kad šio „3+1“ formato inauguracija įvyktų Vilniuje rugsėjo mėnesį.

Keturšaliame susitikime taip pat kalbėta amerikiečių suskystintų gamtinių dujų (SGD) tiekimo klausimais. Amerika yra viena didžiausių SGD tiekėjų pasaulyje. Lietuva buvo viena pirmųjų Europos Sąjungos šalių, pradėjusių importuoti JAV suskystintas dujas per Klaipėdos SGD terminalą. Tai užtikrins saugų, patiki-

Baltijos šalių Prezidentai Ukrainoje susitiko su JAV energetikos sekretoriumi Ricku Perry. Iš kairės: Latvijos Prezidentas Raimonds Vējonis, JAV energetikos sekretorius Rick Perry, Lietuvos Prezidentė Dalia Grybauskaitė ir Estijos Prezidentė Kersti Kaljulaid. Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotr. / Robertas Dačkus

mą dujų tiekimą ir sąžiningą konkurenciją Baltijos šalių dujų rinkoje.

Per pastaruosius metus JAV SGD eksportas į ES išaugo 272 proc. per metus. Net

35 proc. Amerikos suskystintų dujų tenka ES rinkai.

Prezidentės spaudos tarnyba

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė ir ministras pirmininkas Saulius Skvernelis gegužės 26 d., sekmadienį pasveikino Sakartvelą šios šalies Nepriklausomybės atkūrimo metinių proga. D. Grybauskaitė palinkėjo Sakartvelo prezidentei Salomei Zurabišvili ir šios šalies piliečiams sėkmės, klestėjimo, vienybės ir taikos, praneša Lietuvos prezidentūra. Pasak Lietuvos prezidentės, Lietuva ir toliau tvirtai remis Sakartvelą, šiai šaliai stiprinant ryšius su Europos Sąjunga ir NATO. Premjeras S. Skvernelis teigia, kad dialogas tarp Lietuvos ir Sakartvelo per daugelį metų tapo itin glaudus, o santykiai pavyzdiniais, rašoma Vyriausybės kanceliarijos pranešime. Sakartvelo vyriausybė šalies nepriklausomybę paskelbė 1918 metų gegužės 26-ąją. Pirmoji nepriklausoma Sakartvelo Demokratinė Respublika gyvavo trejus metus, vėliau buvo prijungta prie Sovietų Sąjungos.

Pirmajame rinkimų ture daugiausiai palaikymo sulaukė I. Šimonytė, surinkusi 31,31 proc. visų balsavusiųjų balsų. Už G. Nausėdą balsavo 30,94 proc. rinkėjų. Rinkimų rezultatais džiaugiasi Lietuvos žmonės, nes į rinkiminį finalą nepateko populistai bei prorusiški kandidatai.

Mokymą šeimoje siūloma įteisinti nuo 2020 metų rugsėjo. Seime registruotos Švietimo įstatymo pataisos tokią galimybę numatė jau nuo kitų mokslo metų, tačiau Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (ŠMSM) siūlo terminą nukelti, kad spėtų pasirengti. Seime šiuo metu svarstomos Švietimo įstatymo pataisos įteisintų vaikų ugdymą šeimoje, būtų nustatomi ir tam tikri saugikliai. Ugdymas namie turėtų vykti pagal bendrąsias ugdymo programas, tėvai turėtų pasirašyti sutartį su mokykla. Mokykla privalėtų patikrinti ugdymo šeimoje sąlygas, prižiūrėtų procesą, aprūpintų mokymo priemonėmis, vertintų vaiko pažangą.

Gegužės 26 d. prezidento ir Europos Parlamento rinkimuose balsavęs Seimo pirmininkas Viktoras Prackietis sako besitikintis iš naujojo prezidento bendradarbiavimo. Jis pabrėžė, kad bendros kalbos stengtųsi ieškoti su bet kuriuo iš kandidatų.

Sekmadienį, gegužės 26 d. priešpiet prezidento ir EP rinkimuose balsavęs kadenciją baigęs prezidentas Valdas Adamkus teigia, kad jo ir žmonos Almos nuomonės dėl naujojo prezidento sutapo. V. Adamkus teigė, kad naujam prezidentui svarbiausi prioritetai turėtų būti užsienio politika, Lietuvos saugumas bei žmonių gerovė.

Sekmadienis, gegužės 26 d. – lemtinga diena, kai paaiškėjo, kas artimiausius penkerius metus eis Lietuvos prezidento pareigas. Antrajame ture su Gitanu Nausėda susirėmusi Ingrida Šimonytė rinkimų rezultatų laukė sostinės Konstitucijos prospekte esančiame verslo centre. I. Šimonytė dėkojo savanoriams, rėmėjams ir kitiems, koku nors būdu prisidėjusiems prie rinkimų kampanijos. Ji kalbėjo, kad per rinkimų kampaniją parodė, jog galima žmonėms nepasakoti pasakų ir nesiūlyti dalykų, kurių negali padaryti bei kad galima kalbėti atvirai, sakyti tai, ką galvoji.

Tėvynės sąjungos–Lietuvos krikščionių demokratų (TS-LKD) partijos pirmininkas ir Seimo narys Gabrielius Landsbergis, savo balsą Prezidento bei Europos Parlamento (EP) rinkimuose atidavęs gegužės 26 d., sekmadienį, pabrėžė tikis, kad po rinkimų Seime bus pokyčių. Kalbėdamas apie premjero Sauliaus Skvernelio perspektyvą, Seimo narys teigė manąs, kad ministras pirmininkas savo poste vis dėlto liks. Šalies vadovą Lietuvos piliečiai rinko iš 2 kandidatų: ekonomisto G. Nausėdos bei Seimo narės I. Šimonytės.

Lietuvoje, gegužės 26 d., sekmadienį vyko balsavimas prezidento rinkimų antrajame ture ir Europos Parlamento rinkimuose. Balsuoti apylinkėse rinkėjai galėjo nuo 7 val. ryto iki 20 val. vakaro. Iki 20 val. savo balsus atidavė jau daugiau 50 proc. rinkimo teisę turinčių žmonių. Prezidento rinkimų antrajame ture dalyvavo 53,43 proc. rinkėjų, pranešė Vyriausioji rinkimų komisija (VRK). Rinkėjų aktyvumas buvo mažesnis nei pirmajame ture prieš dvi savaites, bet didesnis nei 2014 metais per prezidento rinkimų antrą turą. Pirmajame ture galutinis aktyvumas buvo 57 proc., 2014 metais prezidento ir Europos Parlamento rinkimuose dalyvavo 47 proc. rinkėjų. 2009 metais, kai per Europos Parlamento rinkimus nebuvo renkamas prezidentas, rinkėjų aktyvumas buvo mažiau kaip 21 proc.

Lietuvos Prezidento rinkimų antrajame ture per penkias išankstinio balsavimo dienas savo valią pareiškė 232 tūkst. 14 arba 9,56 proc. rinkėjų – maždaug tiek pat, kiek per tą patį laiką pirmajame ture prieš dvi savaites, rodo Vyriausiosios rinkimų komisijos (VRK) duomenys.

Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus

JAV NEIŠGĄSDINO ŠIAURĖS KORĖJOS RAKETŲ BANDYMAI

Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentas Donaldas Trampas (Donald Trump), kairėje, ir Jungtinių Amerikos Valstijų viceprezidentas Mike Pence.

AP

Japonijoje viešintis JAV prezidentas Donaldas Trampas (Donald Trump) gegužės 26 d., sekmadienį pareiškė, kad neseniai surengti Pchenjano raketų bandymai jo neišgąsdino ir jis esąs įsitikinęs, jog Šiaurės Korėjos lyderis Kim Jong Unas įgyvendins prisiimtus įsipareigojimus nutraukti raketinius bandymus.

„Šiaurės Korėja pašaudė iš nedidelių ginklų, ir tai sukėlė nerimą kai kuriems mano žmonėms ir kitiems, bet ne man“, – parašė JAV vadovas savo paskyroje socialiniame tinkle „Twitter“.

„Esu įsitikinęs, kad pirminkas Kim ištesės man duotą pažadą“, – pridūrė jis.

Per pirmąjį D. Trampo ir Kim Jong Uno susitikimą Singapūre pernai birželį buvo pasiektas susitarimas, kad Šiaurės Korėja nutrauks raketinius ir branduolinius bandymus.

Gegužės pradžioje Šiaurės Korėja po ilgokos pertraukos vėl išbandė keletą mažo nuotolio raketų. Stebėtojai ši Pchenjano žingsnį vertina kaip Šiaurės Korėjos nepasitenkinimą esama padėtimi derybose su JAV.

Vašingtono ir Pchenjano derybos dėl Šiaurės Korėjos branduolinių ginklų įstrigo vasario mėnesį, kai Kim Jong Uno ir D. Trampo susitikimas žlugo dėl nesuderinamų reikalavimų vienai šaliai švelninti sankcijas, o kitai – nusiginkluoti.

JAV valstybės departamentas išvakarėse patvirtino, kad Vašingtonas tebėra atviras deryboms su Pchenjanu.

Taip buvo sureaguota į gegužės 24 d., penktadienį Šiaurės Korėjos užsienio reikalų ministerijos paskelbtą pareiškimą, kuriame pabrėžiama, kad „kol JAV neatsisakys dabartinio (situacijos) vertinimo metodo ir nepasiūlys naujo, dialogas tarp KLDR (Šiaurės Korėjos) ir JAV

niekada neprasidės iš naujo, o branduolinės problemos sprendimo perspektyvos bus daug niūresnės“.

Tuo metu JAV prezidento patarėjas nacionalinio saugumo klausimais Johnas Boltonas prieš prasidedant D. Trampo vizitui Japonijoje per spaudos konferenciją Tokijuje pareiškė, kad Šiaurės Korėjos raketų paleidimas „be abejonų“ yra Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijų pažeidimas.

Bandymas įsiteikti „diktatoriams ir tironams“

D. Trampas savo žinutėje tviteryje taip pat sakė, jog nusišypsojo perskaitęs, kad Pchenjano oficialioji Korėjos centrinė naujienų agentūra (KCNA) buvusį JAV viceprezidentą, dabar prezidento posto siekiantį Joe Bideną pavadino „žemo IQ kvailiu“.

„Nusišypsojau perskaitęs, kad Joe Bideną jie pavadino žemo IQ asmeniu ir dar blogiau. Gal jie siunčia man signalą?“ – parašė D. Trampas.

KCNA anksčiau pranešė, kad J. Bidenas įžeidė aukščiauši šalies vadovybę ir įvykdė „nepakenčiamą, rimtą, politiskai motyvuotą provokaciją“ prieš Šiaurės Korėją.

Praėjusį savaitgalį Filadelfijoje pradėdamas savo kampaniją J. Bidenas apkaltino prezidentą D. Trampą bandymais įsiteikti „diktatoriams ir tironams“, tokiems kaip Kim Jong Unas ir Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas.

„Tai, ką jis ištarė, yra tik sofizmas silpnapročio, neturinčio elementarių žmogiškosios būtybės savybių, jau nekalbant apie politiko“ savybes, sakoma KCNA pranešime.

Įtemptos derybos

D. Trampas ir Sh. Abe derybose turėtų aptarti įtampą santykiuose su Pchenjanu, padidėjusią po vasarį žlugusio viršūnių

susitikimo Hanojuje, taip pat prekybos derybas, vykstančias Vašingtonui ir Tokijui siekiant sudaryti prekybos susitarimą.

Prekybos klausimu D. Trampas tviteryje parašė, kad pasiekta „didelės pažangos“, tačiau daugelis dalykų bus sprendžiami po liepą numatytų Japonijos parlamento aukštųjų rūmų rinkimų. Be to, kalbama, kad Japonijos premjeras tuo pat metu gali paskelbti pirmalaikius visuotinius rinkimus.

Rimtoji diplomatija prasi-dėjo gegužės 27 d., pirmadienį, kai D. Trampas pirmasis iš užsienio vadovų susitiko su naujuoju Japonijos imperatoriumi Naruhito, Chrizantemų sostą perėmusiu gegužės 1-ąją, kitą dieną po savo tėvo Akihito abdikacijos. Sekmadienis buvo skirtas diplomatiniais ryšiams tarp šalių sutvirtinti pasitelkus abiejų vadovų mėgstamą golfą ir garsiausią Japonijos sporto šaką – sumo, kurio rungtynių buvo pakviestas stebėti D. Trampas.

Prezidento taurė

Garsiojoje „Ryogoku“ sumo arenoje susirinkę žiūrovai atsistoję garsiais plojimais ir sveikinimo šūksniais pasitiko plačiai besišypsantį ir jiems mojančią Amerikos prezidentą. D. Trampas su žmona Melania, lydimi Sh. Abe ir premjero su-tuoktinės Akie, buvo palydėti prie jiems skirtų sėdimų vietų, esančių už kelių eilių nuo sumo ringo. Abiem poroms buvo įrengtos specialios paaukštintos sėdimos vietos su atlošais. Jas iškart apsupo apsaugininkai.

D. Trampas įdėmiai stebėjo ringe vykstančią pajėgiausių šios sporto šakos imtynininkų kovą ir klausėsi Sh. Abe paaiškinimų. Vėliau Amerikos vadovas įteikė varžybų nugalėtojui – japonų imtynininkui Asanoyamai Hideki – Prezidento taurę.

LRT

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, pirmininkas / president

Gediminas Markevičius, redaktorius / editor

2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

E-mail: dirva.redaktorius.chicago@gmail.com

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA

19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.

Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.

VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$2.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirmą klasę - \$78.

Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$2.00.

Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada sutampa su redakcijos nuomone. Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

AR PASISEKS LIETUVAI?

Keistai atrodo žmogus, rinkimuose matantis galimybę išdaužyti politiniam priešininkui langus. Bet dar keisčiau jis atrodo, kai langus daužo... pats sau! Taip kalbėdamas turiu galvoje jau kuris laikas plintantį reiškinių – prieš Tėvynės sąjungą kaupiasi žmonių masė, mananti, kad būtent ši partija daro blogą Lietuvai, o štai jie yra tikrieji Lietuvos patriotai, norintys gero ir tik gero... Tai atsispindėjo ir 2019 m. prezidento rinkimuose. Pirmame rinkimų ture buvo įrodinėjama, kad TS-LKD remiama kandidatė, beje, ne partijos narė, Ingrida Šimonytė neatstovauja tradicinėms vertybėms, ir netgi blogiau – ji yra „liberalė“. Na, o prieš antrąjį rinkimų turą ši legenda išsiliejo visu platumu. Pasiklausęs tokią nuostatą teigiančio žmogaus, kas gi yra „liberalumas“ ir „tradicinės vertybės“, sulauksi ištisinio mykimo „aplink ir maždaug“, o ne konkretaus atsakymo. Bet būtinai pasakys, kad, girdi, kitas pretendentas – Gitanas Nausėda – arčiau tradicinių vertybių. O jei leisimės į kalbas dar toliau, tai prasidės ištisa tirada, kone žodis žodin atkartojanti rusiškos propagandos ruporų skleidžiamą melą. Žinoma, tai nereiškia, kad pašnekovas yra Kremliaus politikos šalininkas, bet jis pats nežino, kad tapo jos padėjėju. Todėl šiuose „apsižodžiavimuose“ ironiškai atrodo ne kremliaus trolių „kova“ prieš I. Šimonytę, bet jiems pritariančių perviršinių patriotų džiugesys! Sakiau ir sakysiu - kremlius pasirinko sėkmingą taktiką, kurios esmė - perimti patriotiškai nusiteikusias jėgas, jomis manipuluoti ir kreipti sau naudinga linkme. Beje, G. Nausėda čia niekuo dėtas, bet akivaizdu, kad jį Kremlius nuo pat pradžių laiko mažesne blogybe. Kaip pastebėjo Rasa Juknevičienė, „tepraėjo trys dienos po pirmojo Prezidento rinkimų turo, ir jau visiškai aišku, kad sujungti visi įmanomi tamsieji mygtukai prieš Ingridą.“ Pasak jos, „Kremliui ypač rūpi mūsų Prezidento rinkimai, o ten išimtinai dėmesys tik Ingridai. Aišku, kad viskas prieš ją.“ Toliau belieka stebėtis, kad net žinomi žmonės dalijasi Kremliaus propagandinio ruporo „Sputnik“ skleidžiamais pramanais ir visiškomis nesąmonėmis. Žodis žodin. Be abejo, stebėtis, kad „Sputnik“ žvaigžde tapusi Rūta Janutienė juodina I. Šimonytę, neverta, bet kuriems galams tame mulkinimo chore dalyvauti žinomai dainininkų porai?

Naujienu portalas „15min.lt“ patikrino dažniausiai kartojamus teiginius, kuriuose dar iki pirmojo rinkimų turo I. Šimonytė bei G. Nausėda buvo kaltinami nebūtais dalykais. Žinoma, po pirmojo turo visa „kritika“ atiteko I. Šimonytei. Vienas iš jų – „I. Šimonytė įvedė mafijinį PSD mokesį“. O iš tikrųjų kaip? Ogi taip: Sveikatos draudimo įstatymo pataisos, kuriomis buvo nustatyti privalomojo sveikatos draudimo (PSD) įmokų dydžiai, Seime buvo patvirtintos 2008 m. gruodžio 22 d., o įsigaliojo pirmą 2009 m. dieną. I. Šimonytė finansų ministre tapo 2009 m. liepą, poste pakeitusi Algirdą Šemetą. Tai reiškia, kad I. Šimonytei tapus ministre, PSD įmokų dydžiai jau buvo nustatyti pusę metų. Negana to, I. Šimonytė nedirbo prie šio mokesčio projekto kūrimo.

Kitas „argumentas“, neva I. Šimonytė „praskolino Lietuvą skandinavų bankams“ (didesniam siaubui sukelti dar pateikiami ir įvairūs procentai, – *aut. past.*) yra pagrįstas neišmanymu, kas tuo metu dėjosi pasaulyje. O dėjosi štai kas – dėl finansų krizės metu sumažėjusių biudžeto pajamų, 2009-2012 m. augo dau-

ES SANKCIJOS UŽ KIBERNETINES ATAKAS

Europos Sąjungos vadovai galiausiai uždegė žalią šviesą sankcijų režimui, kuris būtų taikomas kibernetinių atakų prieš Bendrijos valstybes ar institucijas atvejais. Tai gerokai palengvina, nes depolitizuoja sankcijų taikymo mechanizmą, todėl lieka kur kas mažesnė tikimybė, jog kibernetinės atakos vykdytojams pavyks išsisukti nuo pasekmių.

Nors žodis „atgrasymas“ dažniausiai naudojamas kietojo saugumo srityje, todėl Europos Sąjungos institucijoms vis dar yra gana svetimas, sankcijų režimo įvedimas artėjant Europos Parlamento rinkimams turės atgrasymo efektą. Mat būtent dėl priešiškos įtakos ir poveikio šiems rezultatams šiandien bene labiausiai pergyvena Bendrijos elitas.

Europos Sąjungos sankcijų taikymą kibernetinių išpuolių vykdytojams labiausiai stūmė Jungtinė Karalystė ir Nyderlandai. Jų žvalgybos tarnybos praėjusiais metais atskleidė Rusijos karinės žvalgybos tarnybos GRU vykdytą operaciją, kurios metu bandyta įsilaužti į Hagoje esančios Cheminio ginklo draudimo organizacijos sistemas. Londono ir Amsterdamo iniciatyvą aktyviai palaikė dar šešios valstybės, tarp jų ir Lietuva.

Tiesa, pasiekti 28-ių valstybių sutarimą nebuvo lengva, nes dalis valstybių matė šį instrumentą kaip nukreiptą prieš konkrečias trečiąsias šalis, pavyzdžiui, Rusiją. Kitaip tariant, įvyko tradicinis „vanagiškiau“ bei „pragmatiškiau“ grėsmės iš trečiųjų šalių vertinančių valstybių ginčas. Konsensusas buvo pasiektas,

tačiau galutinis sankcijų režimo paketas leidžia pritaikyti baudžiamąsias priemones asmenimis ar kitiems subjektams, bet ne valstybėms, iš kurių kibernetinė ataka įvykdyta. Tad žengtas didelis žingsnis į priekį, tačiau didesniam kibernetinių atakų atgrasymui pasiekti erdvės dar lieka. Nes tokio masto atakas, kurios išties gali pakenkti valstybėms, dažniausiai gali įvykdyti tik subjektai, turintys glaudžias sąsajas su trečiųjų šalių valdančiosiomis struktūromis.

Kaip veiks toks sankcijų režimas kibernetinių atakų atveju? Įvykus išpuoliui, atsakingos institucijos sieks atskleisti jos vykdytojus ir surinkti svarius įrodymus. Jie turės būti pakankami teisme įrodyti sąsajas tarp atakos ir kaltinamo subjekto. Tai padarius, kaltininkas bus įtraukiamas į sankcionuojamų subjektų sąrašus ir jam bus pritaikytos taisyklėse numatytos baudžiamosios priemonės. Dažniausiai tai yra draudimas įvažiuoti į Europos Sąjungos teritoriją ar banko sąskaitų įšaldymas.

Kaip įprasta, tokio pobūdžio atsakas į priešiškas įtakas susiduria su dviem pagrindinėmis dilemomis: kaip atpažinti ir įrodyti tikrąjį kibernetinės atakos vykdytoją bei kaip komunikuoti apie jo sankcionavimą, jeigu – kas yra labai tikėtina – daug reikšmingų įrodymų bus slapta, todėl neviešintina informacija. Nors kibernetinėje erdvėje priešiškiems veikėjams paslėpti savo tapatybę yra daug paprasčiau nei fizinėje, jų atpažinimas vis dėlto yra techninis klausimas. Komunikacijos atžvilgiu

svarbus aspektas bus pasitikėjimo sankcionavimo procesu užtikrinimas ir kelių pakopų faktų patikra, kuri turi praeiti ir teismo filtrą.

Dar viena dilema susijusi su tuo, kad kibernetinė erdvė ir leistinas elgesys joje vis dar yra labai gyvų ir greitai nesibaigiančių diskusijų objektas. Kitaip nei daugelyje kitų sričių, nėra vienareikšmio tarptautinio sutarimo, kas leistina ir kas draudžiama kibernetinėje erdvėje, o tai labai svarbu apibrėžiant veiklą, už kurią gali būti pritaikytos sankcijos. Todėl pats sankcijų režimo įgyvendinimas nebus lengvas procesas. Tačiau jis gali prisidėti prie elgesio kibernetinėje erdvėje taisyklių kūrimo.

Augant kibernetinės erdvės reikšmei valstybių ir visuomenių gyvenime, auga ir su ja susijusių grėsmių nacionaliniam saugumui spektras. Pastaraisiais metais atskleisti kibernetiniai nusikaltimai, dažniausiai labiau ar mažiau susiję su keliomis valstybėmis – Rusija, Kinija, Šiaurės Korėja ar Iranu – skatina Europos Sąjungą vystyti savo kibernetinius pajėgumus. Tačiau techninei plėtrai reikalingas politinis pritarimas, kuris dažnai nėra lengvai pasiekiamas dėl išsiskiriančių Bendrijos narių požiūrių. Šiuo atžvilgiu faktas, kad Europos Sąjungos vadovai galiausiai pritarė kibernetinių sankcijų režimui yra reikšmingas tiek tokių nusikaltimų potencialių vykdytojų atgrasymo, tiek pačios Bendrijos pajėgumų vystymo atžvilgiu.

Vytautas Keršanskas, politologas, LRT

RUSIJA PRIVALO GRAŽINTI Į UKRAINĄ PAGROBTUS JŪREIVIUS

Jungtinių Tautų jūrų teisės tribunolas gegužės 25 d. nutarė, kad Rusija privalo nedelsdama paleisti 24 Ukrainos karinių jūrų pajėgų jūreivius, taip pat tris laivus, pagrobtus per pernai lapkritį netoli Kerčės sąsiaurio įvykusį incidentą.

„Tribunolas reikalauja, kad Rusijos Federacija paleistų tris Ukrainos laivus ir 24 sulaikytus ukrainiečių jūreivius bei leistų jiems grįžti į Ukrainą“, – sakoma Vokietijos šiauriniame Hamburgo uostamiestyje įsikūrusio Tarptautinio Jūrų Teisės Tribunolo pirmininko Paik Jin–hyuno (Pek Činhjuno) paskelbtos nutarties ištraukose.

Teisėjas pabrėžė, kad „Rusijai ir Ukrainai reikia susilaikyti nuo veiksmų, galinčių paaštrinti ginčą dėl incidento Kerčės sąsiauryje“. **LRT**

gelio Europos Sąjungos valstybių skolos, todėl, pasak „15min“, teisingiau būtų teigti, kad viešųjų paslaugų finansavimui stingant lėšų praskolino kone visas žemynas. Na, o dėl Skandinavijos bankų, tai pati I. Šimonytė yra sakiusi, kad skandinavų bankai kaip tik buvo tie, kurie mažiausiai norėjo skolinti. Tad nenuostabu, kad skolinimuose dalyvavo ir kitos finansinės institucijos.

Baisiausias iš kaltinimų yra melas, kad „I. Šimonytė atėmė pensijas“. Akivaizdu, kad tikslas – nuteikti prieš kandidatę senesnio amžiaus rinkėją, vis dar aktyviai dalyvaujančią rinkimuose. Paklausime – ar buvo nustota mokėti senatvės pensijas ir pensininkai liko be nieko? Na juk nebuvo! Pensijos buvo mokamos laiku, deja, niekas nenori prisiminti, kad dėl krizės krito lito perkamoji galia, o kainos pakilo. Bet svarbiausia, kad I. Šimonytei teko spręsti didžiulę problemą, apie kurią ji pasakojo interviu Lietuvos radijui ir televizijai. „Problema yra ta, kad ir 2007 m., ir 2008 m. pensijos didėjo ne po kelis, bet po keliasdešimt procentų. Akivaizdu, kad ištikus ekonomikos nuosmukiui tų išipareigojimų nebuvo galima vykdyti. Tiesą sakant, jų nebuvo galima vykdyti jau 2008 metais, nes jau tuos metus mes pabaigėme turėdami vieno milijardo litų deficitą pačioje „Sodroje“. Todėl manau, kad tai (pažadai didinti pensijas, – *aut. past.*) yra tiesiog neatsakingas žaidimas žmonių jausmais“, – sakė I.Šimonytė.

Štai ir visa muzika. Paskutinis akordas nuskambėjo sekmadienį, gegužės 26 d. įvykusiame antrajame Lietuvos Prezidento rinkimų ture.

Kęstutis Šilkūnas

LIETUVOS VADOVĖ DALYVAVO UKRAINOS PREZIDENTO INAUGURACIJOJE

Pirmadienis, gegužės 20 d. (Kijevas). Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė kartu su kitų Europos šalių vadovais, NATO bei ES atstovais dalyvavo Ukrainos Prezidento Volodymyro Zelenskio inauguracijoje.

Po inauguracijos įvyko Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės dvišalis susitikimas su naujuoju Ukrainos Prezidentu. Jo metu aptartas dvišalių ryšių stiprinimas, geopolitiniai iššūkiai ir saugumo situacija, Ukrainos bendradarbiavimas su Europos Sąjunga ir NATO.

Prezidentė pabrėžė, kad Lietuva yra nuosekli ir principinga Ukrainos žmonių rėmėja, tvirtai palaikanti Ukrainos suverenumą bei teritorinį vientisumą ir teikianti Ukrainai viso-

keriopą paramą tiek valstybiniu lygiu, tiek aktyviomis pilietinės visuomenės pastangomis.

Šalies vadovės teigimu, per rinkimus išreikštas itin aukštas Ukrainos žmonių pasitikėjimo mandatas yra labai stiprus įpareigojimas naujam Prezidentui atsakingai dirbti savo šalies gerovei ir sutelkti visuomenės paramą gyvybiškai svarbių reformų tęstinumui.

Pasak Prezidentės, Ukrainos žmonės išreiškė tvirtą siekį gyventi europietiškoje valstybėje su europietiškais demokratijos, įstatymo viršenybės, skaidrumo ir žmogaus teisių standartais. Todėl itin svarbu įveikti korupciją, užtikrinti skaidrią valstybinių institucijų, teismų ir teisės saugos veiklą, vakarietišką verslo kultūrą, įvykdyti energetikos

Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė (dešinėje) pasveikino naująjį Ukrainos Prezidentą Volodymyrą Zelenskį. *Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotr. / Robertas Dačkus*

sektoriaus pertvarką, didinti energetinį saugumą ir įgyvendinti kitas svarbias reformas. Šalies vadovė taip pat ak-

centavo, kad Lietuva, pati įveikusi sudėtingą euroatlantinės integracijos kelią, yra visuomet pasirengusi padėti Ukrainai

pasidalindama savo patirtimi ir teikdama ekspertinius patarimus.

Prezidentės spaudos tarnyba

LIETUVOJE LANKĖSI ĮTAKINGO JAV ANALITIKOS CENTRO „ATLANTIC COUNCIL” ATSTOVAI

„Atsidūrusi sudėtingoje saugumo situacijoje, Lietuva ir toliau turėtų tęsti savo pradėtus darbus ir toliau didinti gynybai skirtas išlaidas nuo 2 iki 2,5 procentų. Tai daryti reikėtų, deja, prie fronto linijos esančiai Lietuvai ir kitoms Baltijos valstybėms,” - sako Walt Slocombe, buvęs Jungtinių Amerikos Valstijų gynybos sekretoriaus pavaduotojas gynybai ir saugumui. Jis kartu su JAV veikiančio įtakingo analitikos centro „Atlantic Council” vadovaujama gynybos ir saugumo ekspertų ir formuotojų delegacija šią savaitę lankosi Lietuvoje, kad iš arčiau susipažintų su saugumo situacija Baltijos regione.

„Atlantic Council” yra įtakingas, su abiem didžiosiomis JAV politinėmis partijomis ryšius palaikantis JAV veikiantis analitikos centras, turintis platų saugumo ir gynybos ekspertų ratą visame pasaulyje. Centras ypatingą dėmesį skiria saugumo problematikai Šiaurės-Rytų Europoje. JAV analitinio centro delegacijos sudėtyje – aukšto lygio ir įvairios patirties ir sričių ekspertai, galintys vertinti NATO atgrasymo veiksmus, analizuoti Lietuvos ir Jungtinių Valstijų dvišalį bendradarbiavimą ir nagrinėti kitas galimybes, kurios prisidėtų prie regioninio saugumo didinimo.

„Lietuva yra labai gera Jungtinių Valstijų sąjungininkė, viena iš geriausių JAV sąjungininkių, kuri daro daugiau nei dauguma kitų sąjungininkių ne tik norėdama apsiginti, bet ir prisidedama prie kolektyvinės gynybos pajėgumų, – sako W. Slocombe, gyręs Lietuvą

JAV analinio centro delegacija Lietuvoje.

LR KAM nuotr.

už per sąlyginai trumpą laiką nuveiktus darbus. – Kalbant konkrečiai, man padarė įspūdį tai, kad Lietuvos kariuomenė yra susitelkusi į kelias sritis ir daugiausiai dėmesio skiria geresniam mobilumui, geresnei ginkluotei. Dėl tokių prioritetų Lietuvos kariuomenė taps žymiai efektyvesnė.”

„Saugumo aplinka Baltijos regione šiandien išlieka sudėtinga, todėl JAV parama mūsų regionui išlieka kritiškai svarbi. Džiaugiamės, jog kartu su Jungtinėmis Valstijomis kuriamo ir vystome tuos pajėgumus, kurie stiprina mūsų regioną”, – sakė krašto apsaugos ministras Raimundas Karoblis.

Pagrindinis dėmesys vizito metu skiriamas Lietuvos ir JAV dvišaliam bendradarbiavimui gynybos srityje, siekiant stiprinti esamas gynybines priemones, užtikrinti trūkstamų pajėgumų ir reikiamos infrastruktūros vystymą, gerinti Lietuvos ir JAV karinių pajėgų sąveikumą.

Delegacija Vilniuje susitiko su krašto apsaugos ministru R. Karobliu, susisiekimo ministru Roku Masiuliu, krašto apsaugos vicemin. Giedrimu Jeglinsku, Krašto apsaugos ministerijos,

kariuomenės atstovais. JAV analitinio centro atstovai vizito metu taip pat suplanuoti susitikimai su Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo, NATO pajėgų integravimo vieneto atstovais, apsilankymas Rukloje, kur delegacija susitiks su Lietuvos kariuomenės Mechanizuotosios pėstininkų brigados „Geležinis Vilkas” ir NATO priešakinių pajėgų bataliono kovinės grupės kariais. Taip pat planuojami vizitai Nacionaliniame kibernetinio saugumo centre, Lietuvos kariuomenės Karinėse jūrų pajėgose Klaipėdoje.

Į Lietuvą JAV analinio centro delegacija atvyko pagal „Atlantic Council” ir Lietuvos krašto apsaugos ministerijos įgyvendinamą bendrą projektą „Gynybos pajėgumų ir pasirengimo stiprinimas Šiaurės Rytų Europoje”. Juo siekiama stiprinti Lietuvos ir JAV bendradarbiavimą gynybos srityje vystant įvairias dvišales ir regionines iniciatyvas, kurios leistų efektyviai didinti nacionalinius ir regioninius gynybos pajėgumus, gerintų išankstinį pasirengimą krizės atveju ir paramą Lietuvos saugumui ilguoju laikotarpiu.

LR KAM

MACIKŲ LAGERIAI – LIETUVAI IR PASAULIUI UNIKALUS ISTORINIS OBJEKTAS

Vyriausybė pritarė darbo grupės parengtai Macikų nacistinės Vokietijos karo belaisvių stovyklos Sovietų Sąjungos Gulago lagerių objekto komplekso (1941-1955 m.) sutvarkymo koncepcijai ir jos įgyvendinimo 2019-2024 m. veiksmų planui.

„Macikų lageriai – unikalus istorinis objektas, kuris reikšmingas tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu aspektu. Tai vienintelė vieta Lietuvoje ir viena iš retų vietų Rytų ir Vidurio Europoje, kurioje glaudžiai persipina abiejų totalitarinių režimų žmonių kalinimo ir žudymo struktūros. Skirtingais laikotarpiais Macikuose buvo kalinami lietuviai, amerikiečiai, austrai, australai, belgai, britai, čekai, kanadiečiai, lenkai, prancūzai, rumunai, rusai, vengrai, vokiečiai bei kitų tautybių žmonės. Privalome deramai įamžinti jų atminimą, tad Vyriausybė ir ateityje didelį dėmesį skirs svarbių objektų sutvarkymui ir išsaugojimui”, - sako Vyriausybės kanclerio pirmasis pavaduotojas Deividas Matulionis.

Visų pirma numatyta sutvarkyti Macikų lagerių belaisvių kapines ir deramai įamžinti Macikų lagerių aukų atminimą. Antras tikslas – įrengti vientisą Macikų lagerių muziejų-memorialą, skleidžiantį žinią apie XX a. viduryje Macikuose vykdytus totalitarinių nacistinio ir stalininio režimų nusikaltimus bei jų tragiškas pasekmes.

Ketinama ekshumuoti Macikų lagerių belaisvių palaidus, rastus masinėje kapavietėje

Armalėnų kaime ir juos pagarbiai palaidoti naujame žemės sklype šalia Macikų lagerių belaisvių kapinių. Bus sutvarkyta Macikų belaisvių kapinių teritorija, išplėtojant kapinių infrastruktūrą, numatoma įamžinti Macikų lagerių aukų atminimą sukuriant memorialinį akcentą.

Vykdamt parengtą planą, Macikų lagerių objektų komplekse muziejinei-memorialinei veiklai plėtoti žadama suformuoti kompaktišką vientisą 4,7 ha teritoriją. Ji apimtų Macikų lagerių karcerį ir pirtį, sklypą viešiesiems renginiams organizuoti, automobilių aikštelei bei kitos infrastruktūros plėtrai, belaisvių kapines ir žemės sklypą, kuriame numatoma palaidoti Armalėnų kaime rastus Macikų lageriuose mirusių ar nužudytų belaisvių palaikus. Taip pat būtina sutvarkyti Macikų lagerių muziejaus-memorialo teritoriją, skirtą muziejinei veiklai, ir joje esančius buvusius lagerių statinius pritaikyti ekspozicijoms.

Ateityje ketinama išplėtoti Macikų lagerių muziejaus-memorialo lankytojų aptarnavimo infrastruktūrą: nutiesti takus, įrengti automobilių stovėjimo aikštelę, sanitarinius mazgus, atitinkamus mažosios architektūros elementus, apšvietimą, informacinius standus.

Macikų lagerių objektų kompleksas pripažintas valstybės saugomu objektu. Atkūrus šalies nepriklausomybę, atitinkamų šalių iniciatyva čia spontaniškai buvo statomi atminimo ženklai, tačiau visas kompleksas nebuvo tinkamai istoriškai įamžintas ir pritaikytas lankytojams.

LRV

LIETUVOS VYRIAUSYBĖ: IR TOLIAU DARYSIME VISKĄ, KAD LIETUVOJE GYVENTOJŲ SKAIČIUS DIDĖTŲ

Pirmą kartą nuo 2001 m. šalyje fiksuojamas gyventojų skaičiaus augimas. Lietuvos statistikos departamento išankstiniais duomenimis, šių metų gegužės 1 d. nuolatinių Lietuvos gyventojų skaičius buvo 150 didesnis nei prieš mėnesį ir iš viso siekė 2 790 472. Gerėja ir kitos demografinės tendencijos.

„Turime tikrai džiuginančią situaciją: pirmą kartą nuo 2001 metų Lietuvos gyventojų skaičius ne sumažėjo, o išaugo. Esu tikras, kad tai lėmė bendras mūsų visų – Vyriausybės, profesinių sąjungų, verslo asociacijų bei kitų – darbas ir pastangos. Turime toliau eiti šia kryptimi ir pasiekti, kad Lietuvos gyventojų skaičiaus augimas taptų nuolatine tendencija”, - sako premjeras Saulius Skvernelis.

Prie demografinių rodiklių kilimo prisidėjo tiek pastarųjų metų politika, tiek gerėjanti ekonominė šalies būklė: augančios algos, per dvejus metus apie 20 proc. išaugęs

vidutinis darbo užmokestis, žemas nedarbas, darbuotojų trūkumas kai kuriuose sektoriuose, padidėjusios užsienio investicijų apimtys. Didėjančiam grįžtančiųjų skaičiui ir mažėjančiai emigracijai įtakos turėjo BREXIT bei reemigrantų ir jų vaikų švietimo problemų sprendimas. Vyriausybė yra patvirtinusi Demografijos, migracijos ir integracijos politikos strategijos įgyvendinimui skirtą veiksmų planą 2019–2021 metams, kuriuo taip pat siekiama ambicingo tikslo: iki 2021 metų sustabdyti gyventojų skaičiaus mažėjimą Lietuvoje, o iki 2030 metų - vėl tapti 3 milijonų gyventojų šalimi. Numatoma, kad šios esminės valstybės raidai strategijos įgyvendinimas taptų vienu iš prioritetų skirstant jau kitų metų valstybės biudžeto asignavimus.

Išankstiniais Statistikos departamento duomenimis, skaičiuojama, kad 2019 m. sausio

Šeima.

LRV

– balandžio mėn., palyginus su 2018 m. atitinkamu laikotarpiu nuolatinių gyventojų skaičius mažėjo lėčiau. Minėtais 2019 metų mėnesiais mirė 1 121 žmonėmis mažiau nei tuo pačiu metu 2018 metais.

Trečią mėnesį iš eilės

Lietuvoje fiksuojama teigiama migracija. Į Lietuvą imigravo 14 421 tūkst. žmonių arba 5 313 daugiau (58,3 proc.) nei 2018 m. sausį–balandį. Į Lietuvą grįžo gyventi 8 803 Lietuvos Respublikos piliečiai, kas yra 3 123 (55

proc.) daugiau negu pernai tokiu pat laikotarpiu.

2019 metų sausio – balandžio mėn., palyginus su 2018 m. atitinkamu laikotarpiu, grįžo gyventi 8 803 Lietuvos Respublikos piliečiai arba 3 123 (55 proc.) daugiau. **LRV**

LIETUVOJE KURIAMAS MOKYKLŲ, KURIOS PASIRENGUSIOS INTEGRUOTI SUGRĮŽTANČIŲJŲ VAIKUS, TINKLAS

Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis (dešinėje) ir švietimo, mokslo ir sporto ministras Algirdas Monkevičius Kauno Jurgio Dobkevičiaus progimnazijoje. **LRV**

Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis ir švietimo, mokslo ir sporto ministras Algirdas Monkevičius Kauno Jurgio Dobkevičiaus progimnazijoje susitiko su atstovais mokyklų, kurios jau turi patirties ir yra geriau pasiruošusios priimti sugrįžtančiųjų ir atvykstančiųjų vaikus. Per susitikimą pristatytas kuriamas mokyklų tinklas, skirtas užtikrinti geresnę tiesioginę migracijos patirties turinčių vaikų integraciją į švietimo sistemą.

„Šiandien statistika rodo, kad didžioji dalis tėvų renkasi grįžti su ikimokyklinio amžiaus vaikais, tuo tarpu pradėję eiti į mokyklą svetur, bijo, kad grįžti bus sunku. Šios iniciatyvos pagrindinis tikslas yra pasakyti: „Grįžkite, drąsiai rinkitės šias mokyklas, o mes toliau visais būdais padėsime ir plėsime šį tinklą,“ – sako premjeras S. Skvernelis.

Mokyklų tinklą kuria

Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (ŠMSM) kartu su programos „Kurk Lietuvai“ programos projektų vadove Sandra Kaire. Pirmasis mokyklų tinklo etapas aprėps 6 miestų savivaldybes – Vilniaus, Kauno, Šiaulių, Klaipėdos, Panevėžio, Alytaus – ir 4 rajonų savivaldybes – Kauno, Mažeikių, Tauragės ir Marijampolės. Iš viso šiose savivaldybėse prie iniciatyvos prisijungė 21 mokykla. Vėliau mokyklų tinklas būtų plečiamas ir aprėptų visas Lietuvos savivaldybes.

„Nors ir dabar mūsų švietimo sistema yra pasirėngusi priimti sugrįžtančių emigrantų vaikus, numatytos įvairios galimybės. Mokyklos, priimančios sugrįžusių emigrantų vaikus, gali gauti 30 proc. didesnę finansavimą, tačiau ruošiamės dar labiau, kad nei mokykloms, nei patiems tėvams nebeliktų jokių baimių. Ypač dabar, kai Jungtinė Karalystė rengiasi

išstoti iš Europos Sąjungos ir tikimasi, kad padaugės sugrįžtančių šeimų, taip pat mokyklinio amžiaus vaikų. Visų labai laukiame, visi yra ir Lietuvos vaikai. Jie atsineša kitokias žinias, kitokią patirtį, o tai yra ne tik prasmingas iššūkis, bet ir didžiulė vertybė mūsų mokykloms”, – sako švietimo, mokslo ir sporto ministras A. Monkevičius.

Kuriamas mokyklų tinklas padės atvykstančioms šeimoms lengviau surasti mokyklas, pasirėngusias priimti jų vaikus, stiprins mokyklų pasirėngimą užtikrinti ne tik mokymosi, bet ir socialinę, emocinę paramą atvykusiam vaikui, skatins mokyklas dalytis patirtimi, metodine medžiaga, inicijuoti bendrus projektus. Mokyklos taip pat galės pakonsultuoti kitas savivaldybių mokyklas, kurios sulauks sugrįžusių vaikų.

Iki š.m. gegužės 31 d. Vyriausybė ruošiasi priimti priemonių planą, kuriame bus įvardytos ir kitos konkrečios priemonės, skirtos visapusiškam vaikų integravimui į švietimo sistemą.

Statistikos departamento duomenimis, į Lietuvos mokyklas 2017 m. sugrįžo 519 vaikų. Daugiausia tai 3–6 metų vaikai, jų yra 458. Dažniausiai grįžtama iš Jungtinės Karalystės ir Airijos (2017–2018 m. tokie vaikai sudarė apie du trečdalius visų grįžusių Lietuvos piliečių iki 18 m. amžiaus); taip pat nemažai vaikų atvyko iš Rusijos Federacijos,

LIETUVOS VYRIAUSYBĖ PRITARĖ UŽSIENIEČIO ELEKTRONINIO REZIDENTO STATUSO ĮTEISINIMUI

Vyriausybės posėdyje priarta Vidaus reikalų ministerijos parengtam įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties” pakeitimo ir papildymo projektui, kuriuo siekiama užsieniečiams sudaryti galimybę įgyti elektroninio rezidento (toliau – e. rezidento) statusą. Šis statusas užsieniečiams leistų pradėti naudotis Lietuvoje nuotoliniu būdu teikiamomis administracinėmis, viešosiomis ir komercinėmis paslaugomis.

Pasak vidaus reikalų ministro Eimučio Misiūno, e. rezidento statuso įteisinimas prisidėtų prie palankesnės aplinkos verslui kurti Lietuvoje ir elektroniniu būdu teikiamų paslaugų plėtros.

„Matydami, kaip šiuolaikiniame pasaulyje sparčiai vystosi elektroninės paslaugos, turime žengti koją kojon su technologinėmis naujovėmis. E. rezidento statuso įtvirtinimas teisinėje bazėje leistų keistis duomenimis greičiau ir patogiau, žinoma, nepamirštant ir saugumo kriterijaus. Tai prisidės ir prie patogesnio paslaugų nuotoliniu būdu teikimo didinimo”, – sako vidaus reikalų ministras

Užsieniečio prašymas įgyti

Norvegijos, Baltarusijos, Ispanijos ir Vokietijos.

Pernai į Lietuvą grįžo beveik pusantro tūkstančio žmonių iki 18 metų. **LRV**

e. rezidento statusą būtų teikiamas Migracijos departamentui – per išorės paslaugų teikėją arba tiesiogiai departamente. Prašymo pateikimas per išorės paslaugų teikėją būtų iš esmės toks pats, kaip ir vizų išdavimo atveju, nes toks mechanizmas yra pasiteisinęs ir sėkmingai veikiantis. Siekiant paslaugos patrauklumo, siūloma, kad e. rezidento statuso suteikimo procedūra būtų paprasta ir greita.

Įstatymo pakeitimais taip pat siūloma nustatyti vieningą užsieniečių registravimo mechanizmą – visi užsieniečiai, turintys interesų ar prievolių Lietuvoje, būtų registruojami Užsieniečių registre. Užsieniečiams šiame registre būtų suteikiamas unikalus užsieniečio tapatumo kodas.

Pagal dabartinę teisinę reguliavimą dalis užsieniečių, nesančių Užsieniečių registro objektais, bet Lietuvoje besinaudojančių paslaugomis, yra atskirai registruojami kituose registruose ar informacinėse sistemose.

Užtikrinus užsieniečių, kurių duomenys tvarkomi Lietuvos registruose ir informacinėse sistemose, tapatumo nustatymą ir patvirtinimą būtų išvengta duomenų dubliavimo, netikslių ar klaidingų duomenų tvarkymo, būtų mažinama administracinė našta institucijoms, tvarkančioms užsieniečių duomenis. **LRV**

AR TIKRAI BALSAVIMO DĖL PILIETYBĖS REZULTATĄ NULĖMĖ RINKĖJAI?

Nors balsavusių „taip“ už dvigubą pilietybę procentas nuo dalyvavusių rinkėjų skaičiaus buvo aukštas – net 73,75 proc., referendumo nuostata nebuvo priimta. Kaip atsitiko, kad dalyvavome referendume, kuris buvo pasmerktas net neprasidėjęs? Priežasčių ne viena. Bet ar Konstitucinis Teismas deramai atsižvelgė į Konstitucijos dvasios primatą prieš Konstitucijos raidę?

Iki pat referendumo dėl dvigubos pilietybės dienos užsienyje gyvenantys lietuviai nuoširdžiai kreipėsi į Lietuvos žmones. Daug mėnesių jie detalai ir kantriai aiškino savo ir savo vaikų realijas ir problemas, su kuriomis susiduria dėl LR Konstitucijoje įtvirtintos pilietybės nuostatos. Tačiau dauguma atvejų emigrantų komentarai ir prašymai gimtinėje atsimušdavo į vakuumą. Tuo metu, kai užsienyje gyvenantys tautiečiai kvietė ieškoti realių būdų spręsti paties gyvenimo keliamus klausimus, kai kurie šalies gyventojai ir ultranacionalistiniai judėjimai gražbyliavo, kas yra tikresnis lietuvis. Bet ar tikrai balsavimo rezultatą referendume nulėmė rinkėjai?

Po 90-ųjų Lietuvoje buvo paskelbta 14 referendumų. Iš jų septyni neįvyko dėl nepakankamo rinkėjų skaičiaus, o trijų įvykusių referendumų nuostatomis nebuvo pritarę. Per visą nepriklausomos Lietuvos istoriją keturi referendumai buvo laikomi įvykusiais ir Konstitucijos nuostatos pakeistos. Jų metu žmonių pilietiškumas ir aktyvumas buvo milžiniški, nes visi keturi referendumai sprendė valstybės bei tautos gyvenimo klausimus ir buvo gyvybiškai svarbūs visiems Lietuvos gyventojams:

Dėl Lietuvos Respublikos nepriklausomybės (1991 m.)

Dėl buvusios SSSR kariuomenės besąlygiško išvedimo (1992 m.)

Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos priėmimo (1992 m.)

Dėl Lietuvos Respublikos narystės Europos Sąjungoje (2003 m.)

Kas gi įvyko su referendumu dėl dvigubos pilietybės?

Dviguba pilietybė yra gyvybiškai ir praktiškai svarbi tik daliai mūsų valstybės piliečių, t. y. gyvenantiems kitose šalyse arba nuolat migruojantiems tarp keleto šalių. Su šiuo teiginiu, žinoma, nesutiktų nacionalsocialistai ir panašių pažiūrų atstovai, kuriems dvigubos pilietybės klausimas yra vien moralini-

nis. Visgi dauginė pilietybė yra tiesiogiai susijusi su kasdienybe tų, kurie gyvena užsienyje.

Iš šios praktinės pusės tiesiogiai dvigubos pilietybės klausimas neliečia visų Lietuvos gyventojų. Rinkėjai, gyvenantys Lietuvoje, referendumą dėl pilietybės natūraliai traktavo kaip nereikšmingą ar / ir ne visai suprantamą. Gegužės 12 d. 52 diplomatinėse atstovybėse užsienyje atstovėję valandą ir daugiau eilėse prieš balsadėžį, mūsų tautiečiai išreiškė valią turėti dvigubą pilietybę, nes tai objektyviai diktuoja jų dabartinio gyvenimo realybė. Tačiau Lietuvos miestelių, miestų ir kaimų vyrams ir moterims, kurie net nenutuokia apie Didžiosios Britanijos lietuvių ir jų vaikų kasdienybę, tai natūraliai nėra jų klausimas. Todėl dalis tų, kurie dalyvavo buvusiuose referendumuose, šiame referendume nedalyvavo arba sakė jam „ne“ dėl kelių su sprendžiamu klausimu nesusijusių priežasčių.

Nepaisant to, LR Konstitucijoje pilietybės klausimas patenka į I skirsnį, kuriame nustatomi patys reikšmingiausi valstybės klausimai, tokie kaip Lietuvos demokratiškumas ir narystė Europos Sąjungoje. Šiems klausimams spręsti nustatyta itin aukšta privalomojo referendumo balsų kartelė, t. y. sprendimas laikomas priimtu, jeigu jam pritarė daugiau kaip pusė visų piliečių, turinčių rinkimų teisę.

Taigi, aritmetika paprasta: jei klausimas tiesiogiai liečia visus rinkėjus, jų dauguma ateis balsuoti, jei ne – daugumos nebus. Statistika tai patvirtina. Referendumuose dėl visiems Lietuvos gyventojams gyvybiškai svarbių klausimų dalyvavo tiek rinkėjų: 84,74 proc. – dėl Lietuvos Respublikos nepriklausomybės, 76,05 proc. – dėl buvusios SSSR kariuomenės besąlygiško išvedimo, 75,26 proc. – dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos priėmimo, 63,37 proc. – dėl Lietuvos Respublikos narystės Europos Sąjungoje. Tuo tarpu referendume dėl dvigubos pilietybės dalyvavo tik 52,78 proc. rinkėjų.

Netgi dalis tų, kurie gegužės 12 d. balsavo dėl prezidento rinkimų, referendume dėl pilietybės nedalyvavo. Kitaip tariant, tai, kad pagal Lietuvos Respublikos referendumo įstatymą formaliai dvigubos pilietybės klausimas ir keturi pirmi referendumai traktuojami kaip vienodos svarbos

bei reikalaujantys visos tautos dalyvavimo, iš anksto nulėmė referendumo dėl pilietybės baigtį. Žinoma, galėtų būti atvejų, kai pilietybės klausimas referendumo dieną pritrauktų absoliučią daugumą rinkėjų (kaip ir kiti „valstybės“ klausimai), pavyzdžiui, jei spręstume Lietuvos paso pakeitimo Europos Sąjungos pasu klausimą. Tačiau gegužės 12 d. referendumas nebuvo tas atvejis.

Tad kaip atsitiko, kad esminis ir gyvybiškai svarbus klausimas beveik milijonui mūsų vyrų, moterų ir vaikų užsienio šalyse buvo atiduotas spręsti ne jiems patiems ir ne įstatymų leidėjui?

Žalią šviesą formaliam dvigubos pilietybės klausimo sprendimui uždegė Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas. 2017 m. spalio 20 d. Konstitucinio Teismo parengtą išaiškinimą dėl privalomo referendumo dvigubai pilietybei sudaro 116 paragrafų ir daugiau nei 7000 žodžių. Konstitucinio Teismo sprendimas buvo iš anksto aiškus ir be šio teksto. Teismas rėmėsi nuostata, kad Seimas negali pakeisti „pilietybės instituto prigimties ir prasmės“, nes Lietuvos Respublikos Konstitucijos I skirsnio nuostatos, į kurias įeina 12 straipsnis dėl pilietybės, apima kerčius mūsų valstybės pagrindus ir gali būti keičiamos tik privalomuoju referendumu.

Konstitucinis Teismas yra galinga ir bene autoritetingiausia Lietuvos institucija. Suprantama, kad Konstitucinio Teismo nario mandatas įpareigoja teisėjus saugoti Lietuvos Respublikos Konstituciją nuo subjektyvių interpretacijų, galimų politinių manipuliacijų ar neįpareigojančių akademinių vertinimų.

Visgi, ar gali būti, kad klausimas dėl Lietuvos Respublikos piliečių, po 1990 m. kovo 11 d. išvykusių iš Lietuvos ir norinčių gauti Europos Sąjungos arba (ir) Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos valstybių pilietybes bei išsaugoti Lietuvos Respublikos pilietybę, gali būti tolygus keturiems referendumams dėl gyvybinių visos valstybės ir visos tautos gyvenimo klausimų? Galbūt sprendžiant dvigubos pilietybės klausimą buvo būtina atsižvelgti į Konstitucijos dvasią, kuri negali būti izoliuota nuo gyvenimo ir žmonių.

Dalia Leinartė, Vytauto Didžiojo universiteto profesorė, Jungtinių Tautų CEDAW komiteto narė

HAMBURGE SUSITIKO BALTIJOS VALSTYBIŲ IR VOKIETIJOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTRAI

Iš kairės: Vokietijos užsienio reikalų ministras Heikas Maasas ir Lietuvos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius.

Thomas Koehler nuotr.

Gegužės 21 dieną Hamburge vyko tradicinis Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Vokietijos užsienio reikalų ministrų susitikimas, kurio metu buvo aptarti saugumo, Europos Sąjungos (ES) ateities ir jos santykių su Rytų kaimynėmis aktualijos, regioninio bendradarbiavimo problemos.

Saugumo temą susitikime pristatęs ministras Linas Linkevičius padėkojo Vokietijai už jos karinį dalyvavimą užtikrinant NATO vykdomą Baltijos šalių saugumą, pabrėžė būtinybę stiprinti NATO atgrasymo ir gynybos pajėgumus, Europos Sąjungos ir NATO bendradarbiavimą saugumo srityje.

Kalbėdamas apie ES Rytų partnerystę, ministras išsakė viltį, kad iki šio formato

aukščiausio lygio susitikimo Vokietijos pirmininkavimo ES Tarybai 2020 metais laikotarpiu pavyks pasiekti gilesnės Rytų partnerių integracijos į ES. L. Linkevičius taip pat paragino Vokietiją atsižvelgti į vykstančią institucinę kaitą Ukrainoje svarstant jos skolos mokėjimo terminus, siekti konkrečių Rusijos įsipareigojimų įvykdymo dėl jos dujų tranzito per Ukrainą pradėjus veikti dujotiekiui „NordStream2“ ir vis dar įkalintų ukrainiečių jūreivių išlaisvinimo.

Baltijos valstybių ir Vokietijos užsienio reikalų ministrų susitikimai (formatas 3+1) vyksta kasmet jau 25-rius metus. Praeitais metais toks susitikimas įvyko Palangoje.

LRT

LIETUVIŲ DIENOS RYGOJE

Š.m. gegužės 24-26 d. lietuvių amatininkų, tautodailininkų ir kulinarinio paveldo meistrų mugė šurmuliavo Rygos centriniame turguje. Jos lankytojus linksmino Latvijos lietuvių bendruomenės šokių ir dainų ansambliai bei kolektyvai iš Lietuvos. Gegužės 25 d. žiūrovų laukė festivalis „Mano tėviškės spalvos“.

Šventės atidarymas įvyko gegužės 25 d. 12.00 val. Rygos centriniame turguje. Atidarymo metu susirinkusiuosius linksmino Latvijos lietuvių bendruomenės vokalinių kvartetų „Labirintai“, senjorų šokių kolektyvas „Bijūnas“, jaunimo šokių kolektyvas „Saulė“ ir liaudiškos muzikos kapela „Grytela“.

Gegužės 25 d. nuo 14 iki 17 val. festivalio „Mano tėviškės spalvos“ atidarymas, koncertai ir dalyvių apdovanojimas vyko Rygos latvių bendruomenės namuose.

Lietuvių mugėje, kuri veikė gegužės 24-26 d. nuo 10 iki 19 val. dalyvavo 36 prekybininkai, tautodailininkai, amatininkai ir kulinarinio paveldo meistrai.

Vilniuje įsikūręs lietuviškų patiekalų restoranas „Marceliukės klėtis“ gamino, pristatė ir vaišino lietuviškais cepelinais, vėdarais, blynais, šaltibarščiais, gira. Lietuvos amatininkai pristatė tradicinę lietuvišką produkciją. Taip pat pasiūlė šiuolaikiškų rankų darbo papuošalų, moteriškų ir vyriškų rankinių, porceliano gaminių, rankomis gaminto muilo, piešto šilko dirbinių.

Kiekvienas lankytojas galėjo pasipuošti MB „Puoškis lietuviškai“ tautine atributika margintais marškinėliais arba įsigyti kitokį lietuvišką suvenyrą. Tautinio paveldo meistrė Laimutė Sadauskienė prekiaavo savo gamybos šakočiais ir demonstravo jų gamybos procesą. Ūkininkas Leonardas Kalinauskas atvežė savo ūkio keliolika rūšių šaltai spausto aliejaus: linų, moliūgų, kanapių ir t.t.

Lietuvių dienų renginių organizatoriai: Latvijos lietuvių bendruomenė, Rygos lietuvių vidurinė mokykla, asociacija „Amatų šalis“, Rygos centrinis turgus ir Lietuvos Respublikos ambasada Latvijoje. **LRT**

KLIVLANDAS, OH

KULTŪROS SUSIPAŽINIMAS

Rotary klubo (Rotary Childrens Fund) Klivlando priemiesčio (Lakewood, OH) skyrius 2000 metais įkūrė programą, kurios tikslas buvo pakviesti į JAV įvairių tautybių šokių grupes, pristatyti jas žiūrovams ir suteikti progą stebėti ir gerėtis įvairių tautybių kultūromis. Pagal programos nuostatus pakviečiamos grupės, kurių narių skaičius yra iki 15. Šių grupių pasirodymai vyksta nuo 2 iki 4 savaičių, iki šiol pakviesti buvo 35 tautybės atstovaujančios grupės. Paskaičiuota, kad grupių

pasirodymai įtraukia iki 50 tūkstančių žiūrovų. Pakviestųjų grupių išlaidos, tokios kaip kelionės, nakvynės, maistas ir t. t. yra padengtos, tačiau reikia paaiškinti, kad Rotary klubas tik organizuoja daugumą funkcijų, bet neapmoka minėtų išlaidų. Rotary klubas, organizuojantis ansambliams išvykas į įvairius JAV miestus, dar iki jų atvykimo finansinės paramos prašo tų miestų korporacijų ir sudomintų asmenybių. Į šį vakarą lydėjo Rotary Childrens Fund koordinuotojas Vitaliy Bezrodnov, kuris

Ansamblio „Suvartukas“ vadovė Ilona Baltikauskaitė (pirma iš kairės) ir Rotary Childrens Fund koordinuotojas Vitaliy Bezrodnov (viduryje).

A.V.Matulionio nuotr.

Entuziastingas „Suvartuko“ šokis.

A.V.Matulionio nuotr.

ARGENTINA

Susivienijimo Lietuvių Argentinoje visuotinis narių susirinkimas įvyko balandžio 27 d., mūsų patalpose. Jame buvo informuota, apsvarstyta ir patvirtinta pritarimu praeitų metų mūsų draugijos veikla ir metinis SLA balansas. Pasikeitė draugijos nario mėnesinis mokestis: nuo liepos mėn. suaugusiems: \$60.00, o vaikams ir pensininkams: \$30.00.

„Margučių“ dažymas

Šeštadienį prieš Velykas lietuvių kalbos kurso mokiniai turėjo „margučių“ dailinimo dirbtuvę.

Turėjome vertingą ponį Valerijos Deveikienės (97 m.) ir Rasos Kairelytės dalyvavimą, kurios prisidėjo savo patirtimi šioje srityje.

Motinos dienos minėjimas

SLA tautinių šokių ansamblis „Dobilas“ paminėjo Motinos dieną sekmadienį, gegužės 5 d., mūsų patalpose.

2019 minime pasaulio lietuvių metus

Užsienio lietuvių forma-

liojo ir neformaliojo ugdymo įstaigų mokinius, mokytojus, auklėtojus, popamokinių veiklų organizatorius ir visus aktyvius užsienio lietuvių bendruomenių narius kviečiame dalyvauti kūrybinia-me konkurse - „Lietuva ir pasaulis mano akimis“. Organizuoja ŠMSM Užsienio lietuvių skyrius bei Vilniaus lietuvių namų Užsienio lietuvių švietimo skyrius.

Mūsų draugijos lietuvių tautinių šokių grupės repeticijos

Tautinių šokių ansamblis „Dobilas“ repetuoja šeštadieniais nuo 16 val. Vadovauja Ignas Gyurkovits ir Patricio Spagnollo.

Informacija grįžtantiems į Lietuvą

„Renkuosi Lietuvą“, Migracijos informacijos centras (MIC), įkurtas 2015 m., teikia nemokamą konsultacinę pagalbą iš užsienio grįžtantiems arba apie grįžimą svarstantiems lietuviams (bei lietuvių kilmės asmenims) darbo ir įsidarbinimo, švietimo, sveikatos apsaugos, šeimos narių užsieniečių integracijos ir kitais su grįžimu susijusiais klausimais.

Galima susisiekti: interneto svetainėje (renkuosilietuva.lt); telefonu (+370 5 2 51 43 52); el. paštu (mic@iom.lt).

SLA bibliotekos veikla

Pranešame mūsų nariams, kad galima pasiteirauti apie mūsų bibliotekos knygų sąrašą ir turinį, arba pasiimti ar atiduoti knygas, šeštadieniais nuo 17:00 iki 19:00 val.

Taip pat galima susisiekti kiekvieną dieną su p. Robertu Aleksiūnu tel. 4552- 6928 ir 3533-9818. Prašome turinčių SLA bibliotekos medžiagos ją grąžinti, arba susisiekti ir susitarti dėl tolimesnio laikymo.

Lietuvių kalbos kursai

Šeštadieniais mūsų patalpose yra dėstomi lietuvių kalbos kursai.

Nuo 15:00 iki 17:00 valandos - kursas vaikams, jaunimui ir pradedantiems.

Norintieji tęsti Skype ar Zoom būdu turi susisiekti el. p.: dalia.alvarez@gmail.com nuo 16:00 iki 18:00 valandos.

Kaip visuomet, pamokos vyksta nemokamai. Kviečiame visus dalyvau

Susivienijimas Lietuvių Argentinoje

papasakojo apie klubo veiklą. Rotary klubas vertas pagarbos ir padėkos už pastangas.

Šokių ansamblis „Suvartukas“ buvo įkurtas Plungėje 1947 metais, slenkant laikui jis buvo papildytas muzikantais ir dainininkais. Šis kolektyvas vienija skirtingo amžiaus atlikėjus. Šio vakaro šokių ansamblį sudarė 6 poros, ansamblį lydėjo jo vadovė Ilona Baltikauskaitė.

„Suvartukas“ iki šio vakaro pasirodymo jau koncertavo Niujorke, gegužės 15 d. pasirodė Klivlande kitos tautybės žiūrovams, pasirodys Ohajaus universitete, Springfielde, OH, Šarlotėje ir Rolyje, NC, Lietuvos ambasadoje ir Čikagoje, IL.

Amsamblis taip pat yra

anksčiau pasirodęs kito-se valstybėse - Graikijoje, Prancūzijoje, Armėnijoje ir t. t.

Taigi tą vakarą ansamblis pašoko 6 šokius, lydimas įrašytos muzikos, visi šokėjai buvo jauni, šoko su šypsenom, entuziazmu ir svarbiausia, tiksliai. Tai reiškia, kad vadovės darbas ir repeticijos veda į sėkmę. Gaila, kad šio vakaro programa buvo trumpa, nepaisant to, autorius ir, be abejo, kiti žiūrovai buvo laimingi.

Pasibaigus programai LR garbės generalinė konsulė Ingrida Gertrūda Bublys tarė padėkos žodį ansamblui, įteikė puokštę gėlių ansamblio vadovei Ilonai Baltikauskaitei ir gėlę - Vitaliy Bezrodnovui.

Algirdas V. Matulionis

VAŠINGTONAS, D.C.

Tūkstančiai vašingtoniečių aplankė Lietuvos ambasadą JAV, ES ambasadų atvirų durų dieną

Kelionė į Lietuvos kopas ar prie ežerų, tautiniai šokiai ir lietuviškų sutartinių skambesys, žinios apie Lietuvoje gaminamus lazerius ar simbolinis dalyvavimas Baltijos kelyje - visa tai ir dar daugiau galėjo patirti tūkstančiai vašingtoniečių ir miesto svečių, gegužės 11 d. apsilankiusių Lietuvos Respublikos ambasadoje JAV.

Europos dienos proga Lietuvos ambasada Vašingtone kartu su kitomis Europos Sąjungos ambasdomis surengė „Atvirų durų dieną“. Lietuvos ambasadoje apsilankė daugiau nei 2000 žmonių.

Apsilankiusieji galėjo sužinoti apie Lietuvoje gaminamus lazerius, biotechnologijas ir gyvybės mokslų pasiekimus, inovacijas, Lietuvos kultūrą ir turizmo mūsų šalyje galimybes. Svečiams buvo pasiūlyta įvairių pramogų – dalyvavimas viktorinoje apie Lietuvą, simbolinis „Baltijos kelio“ atkartojimas, fotografavimasis prie lietuviškų tau-

tinių rūbų; buvo pristatomas tradicinis lietuviškas šiaudinių menas, koncertavo tautinių šokių grupė „Malūnas“ ir folkloro grupė „Jorė“; svečiai galėjo paragauti lietuviškų gėrimų ir maisto, pagaminto Baltimorėje įsikūrusios lietuviškos kompanijos „Savas.“

Lankytojai taip pat sužinojo Lietuvos ambasados pastato istoriją. Pastatas, kurį Lietuva įsigijo prieš 95 m., yra pati seniausia Lietuvos diplomatų darbo vieta užsienyje. Lietuvos ambasada JAV yra antra pagal senumą užsienio šalių ambasada Vašingtone, veikianti tame pačiame pastate. Sovietinės okupacijos laikotarpiu šis pastatas išliko Lietuvos nuosavybe ir tapo Lietuvos valstybingumo, jos diplomatinės tarnybos tęstinumo simboliu.

ES valstybių ambasadų atvirų durų diena tai vienas iš tradiciškai gegužės mėnesį organizuojamo Europos kultūros mėnesio JAV ciklo renginių.

LR URM

„POEZIJOS PAVASARIS 2019” RUMŠIŠKĖSE

Iš kairės: žurnalistas, redaktorius, fotografas, radijo diktoriaus, spaudos apžvalgininkas, skaitovas, renginių vedėjas Juozas Šalkauskas; filosofijos mokslų daktarė, poetė, literatūros kritikė Ieva Rudžianskaitė; žurnalistas, rašytojas, humanitarinių mokslų daktaras, literatūros kritikas Ramūnas Čičelis; žurnalistas, literatūros kritikas, publicistas Stasys Lipskis, poetas, „Poezijos pavasario” 2011 m. laureatas Jonas Kalinauskas; poetė, dramaturgė, eseistė, žurnalistė Dovilė Zelčiūtė; rašytoja, žurnalistė, tautodailininkė Rūta Mikulėnaitė-Jonuškienė.

Tarptautinio „Poezijos pavasario 2019” paukštė 2019-05-22 nusileido Rumšiškėse. Čia, į susitikimą su poezijos gerbėjais atvyko svečiai iš Vilniaus ir Kauno: žurnalistas, literatūros kritikas, publicistas Stasys Lipskis, poetas, „Poezijos pavasario” 2011 m. laureatas Jonas Kalinauskas, žurnalistas, redaktorius, fotografas, radijo diktoriaus, spaudos apžvalgininkas, skaitovas, renginių vedėjas Juozas Šalkauskas, rašytoja, žurnalistė, tautodailininkė Rūta Mikulėnaitė-Jonuškienė, poetė, dramaturgė, eseistė, žurnalistė Dovilė Zelčiūtė, žurnalistas, rašytojas, humanitarinių mokslų daktaras, literatūros kritikas Ramūnas Čičelis, poetas, žurnalistas, vertėjas, grožinės literatūros redaktorius, leidėjas Viktoras Rudžianskas, filosofijos mokslų daktarė, poetė, literatūros kritikė Ieva Rudžianskaitė, 2005 m. Jono Aisčio premijos laureatas Stanislovas Abromavičius, 2015 m. Jono Aisčio premijos laureatas Vladas Vaitkevičius. Garbingus svečius pagerbė valdžios atstovai: LR Seimo narė Laimutė Matkevičienė,

Kaišiadorių rajono savivaldybės meras Vytenis Tomkus, Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos direktorius Mindaugas Nasevičius, Kaišiadorių rajono savivaldybės Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus patarėja Loreta Medzevičienė ir kt. Po tradicinės pažinties su Rumšiškių apylinkėmis ir J. Aisčio atminimo objektais svečiai susirinko jaukiame Rumšiškių kultūros centro (KC) kiemelyje. Vakarą pradėjo Rumšiškių KC dainų teatro „Svirplys”, vad. Renata Gvildienė, mokiniai, kurie yra daugkartiniai respublikinių dainuojamosios poezijos, Dainų dainelės, tarptautinių muzikos konkursų nugalėtojai. Jiems fleita akompanavo Ona Žumbakytė. Iškilminga oficialioji vakaro dalis - Kaišiadorių rajono savivaldybės Jono Aisčio premijos įteikimas. Šią pareigą atliko Kaišiadorių rajono savivaldybės meras V. Tomkus. Premija įteikta Stasiui Lipskiui už biografinę knygą apie Jono Aisčio gyvenimo dramą „Ilgesio elegijos” („Žuvėdra”, 2019) ir Dovilei Zelčiūtei už eilė-

Kipro Šiškausko ir Monikos Siaurusaitytės duetas, pritariant mokytojai Renatai Gvildienei.

raščių knygą „Prieglaudos miestai” („Kauko laiptai”, 2018). LR Seimo narė L. Matkevičienė taip pat įteikė D. Zelčiūtei ir S. Lipskiui LR Seimo padėkas. D. Zelčiūtė padėkojo visiems, kurie vertina jos kūrybą, nes kūrėjui visuomet reikia patvirtinimo, ar yra jį suprantančių. O paskui – poezijos lai-

kas, persipinantis su moksleivių Kotrynos Streikutės, Monikos Siaurusaitytės, Kipro Šiškausko ir M. Siaurusaitytės, pritariant Renatai Gvildienei, dueto atliekamomis autorinėmis ir kitų autorių dainomis. Kalbėti apie poetų skaitytas eiles – netinka, nes jas reikia išgirsti savo širdimi. Būta ir prisiminimų - J. Kalinauskas prisiminė, kaip prieš 40 metų filmavo Lietuvos liaudies buities muziejuje, ir buvo ten įrašyta daina pagal Prano Vaičiūčio eiles „Yra šalis”, kurio epizodą cenzoriai buvo išbraukę... S.Abromavičius pakalbėjo apie datas, susijusias su poetu J. Aisčiu ir Rumšiškėmis: 1919 m., 1939 m., 1959 m... Buvo prisimintas a. a.

Jonas Strielkūnas, kuriam šįmet būtų sukakę 80 metų: J.Šalkauskas paskaitė J. Strielkūno eilėraščių „Laiškas mums”. Vakaro pabaigoje Jono Aisčio klubo „Katarsis” prezidentė Karolina Povilaitienė ir jos pavaduotojas Juozas Aleksandravičius 4 dukterėčių ir dviejų sūnėnų vardu padėkojo Kaišiadorių rajono savivaldybei ir čia susirinkusiems žmonėms (Juozas iš Birštono atvežęs Birštono mineralinio vandens „kūnui atsigavinti”). Na, o pabaiga buvo tradicinė – poetų autografai ant įsigytų jų autorių knygų, fotografijos po kiemelio berželiu, pokalbiai ir pažadai susitikti vėl. Gintaras Markevičius

Poezijos gerbėjai rumšiškėčiai.

Nuotraukų autorius – Antanas Balčytis.

MOTINOS LEGENDA

Jonas Aistis

TAIP džiaugsminga, šviesu, ramu -
Visa įlanka žydi kaip linas
Ir patetiškos valandos pinas
Iš manosios vaikystės namų...

Kai motina klausė mane: -
Ar meni tu Kampiškių dvarą,
Kai pavasarį Nemuną varė -
Atsidusus visa krūtine...-

Taip, mane tu nešėisi ant rankų
Ir brolių per lauką vedei,
O Nemunas puošės ledais,

Žvilgėjo užtvindytos lankos...-
Atminimai krūtinėje grindės -
Man ir šiandien tie vandenys spindi.

Roquebrune-Cap-Martin, 1941.4.18

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA
LIETUVOS GARBĖS LAIDAVIMAS

**METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLA SE - \$78,
ORO PAŠTU | UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00**

UKRAINOS TEATRALUS SUŽAVĖJO BIRUTĖS MAR „ANTIGONĖ”

Birutės Mar (antra iš kairės) Ukrainoje po pasirodymo.

LR KM nuotr.

Atnaujintas „Solo” teatro spektaklis „Antigonė” (pagal Sofoklį) gegužės mėnesį buvo parodytas dviejuose tarptautiniuose teatro festivaliuose Ukrainoje – „Klasika šiandien” (Kamenskoje) ir „Taurijos Melpomenė” (Chersonas). Abiejuose spektaklis susilaukė audringų žiūrovų ovacijų. Teatro publiką ir profesionalus sužavėjo Birutės Mar gebėjimas įsikūnyti į 6 personažus, daug komplimentų sulaukė garso

ir vaizdo projekcijų režisieriaus Karolio Bratkausko bei šviesų ir dekoracijų asistento Remigijaus Jančiausko darbas.

Abu festivaliai – Ukrainos teatro pasaulyje reikšmingi ir ilgametės tradicijas turintys reiškiniai, sukuriantys teatro populiarizavimo, kūrybinių mainų ir edukacijos platformą. Juose dažnai skamba ir lietuviški vardai. „Klasika šiandien”, kur pristatomos tik klasikinių pjesių inscenizaci-

jos, vyko jau 11-tą kartą. O pagrindinis Chersone organizuojamas tarptautinis renginys – teatro festivalis „Taurijos Melpomenė” – skaičiuoja jau trečią dešimtmetį. Prasidėjęs 1998-taisiais, šiais metais jis sukvietė 36 teatro trupes iš 12 šalių. Iškilmingam šių metų atidarymui buvo pasirinktas Mechetos dramos teatro (Gruzija) spektaklis „Pavogta laimė” (I. Franko), kurį režisavo Linas Marijus Zaikauskas.

LR KM

TARPTAUTINĖJE KONFERENCIJOJE – DĖMESYS KULTŪROS PAVELDO SKAITMENINIMUI

LR Kultūros viceministrė Gintautė Žemaitytė dalyvavo gegužės 21–22 dienomis Rygoje vykusioje tarptautinėje kultūros paveldo skaitmeninimo konferencijoje „Kultūros paveldo skaitmeninimo metodai: kuriant Baltijos šalių bendradarbiavimo tinklą” (angl. *Digital approaches in cultural heritage: towards a pan-Baltic cooperation network*).

Pranešimų sesijose aptartos su paveldo skaitmeninimu susijusios ir Baltijos jūros šalių regionui aktualios temos – esami ir potencialūs ilgalaikiai bendradarbiavimo tinklai, bendri mokslinių tyrimų projektai, skaitmeninimo aktualinimas, skaitmeninių priemonių, kurios galėtų paspartinti nuolatinį bendradarbiavimą tarp institucijų regione ir už jo ribų, kūrimas. Konferencijoje taip pat svarstyta kultūros paveldo padėtis skaitmenizacijos ir socialinių transformacijų amžiuje, skaitmenizacijos atveriamos galimybės, nauda regioniniam bendradarbiavimui.

Pristatydama kultūros paveldo skaitmeninimo politiką Lietuvoje ir apvaliojo stalo politinėje diskusijoje G. Žemaitytė akcentavo, kad

kultūros paveldo skaitmeninimas, skaitmeninio turinio išsaugojimas ir prieigos užtikrinimas atminties institucijoms yra gana naujos veiklų sritys, tad būtų tikslinga skatinti bendrus inovatyvius projektus, kuriems įgyvendinti būtų pasitelkiami ekspertai iš visų Baltijos jūros regiono atminties institucijų, sutelkiama infrastruktūra ir kultūros paveldo duomenys. Taip pat galimi bendri skaitmeninto ir skaitmeninio kultūros paveldo tyrinėjimų, aktualinimo projektai.

„Esame paveldo sampratos transformacijos liudininkai. Iki šiol kultūros paveldu laikyti pavieniai architektūros, dailės, archeologijos ir istorijos paminklai, bet šiuo metu paveldas vertinamas kaip organiška šiuolaikinio žmogaus gyvenimo aplinka. Todėl natūralu, kad didėja kultūros paveldo poveikis ir jo sukuriama vertė visoms valstybės politikos sritims”, – teigia kultūros viceministrė G. Žemaitytė.

Atminties institucijos skatinamos taikyti pažangias technologijas ir pačios dalyvauti šių technologijų plėtojimo procesuose, sudaryti kuo palankesnes sąlygas

kultūros turinio pakartotiniam naudojimui, aktyviau bendradarbiauti bei didinti skaitmeninimo srities specialistų kompetencijas. Šių metų balandžio 9 d. 24 Europos Sąjungos (ES) narės pasirašė deklaraciją dėl kultūros paveldo skaitmeninimo (angl. *Declaration of cooperation on advancing digitisation of cultural heritage*), kurioje akcentuojamas pažangių technologijų, ypač 3D, taikymas ir šių veiksmų koordinavimas ES mastu, skaitmeninio turinio pakartotinio naudojimo skatinimas ne tik nacionaliniu, bet ir Europos mastu, tarpsektorinis ir tarptautinis bendradarbiavimas.

Tarptautinę kultūros paveldo skaitmeninimo konferenciją organizavo Latvijos nacionalinė biblioteka su partneriais: Estijos nacionaline biblioteka, Lietuvos nacionaline Martyno Mažvydo biblioteka, Rostoko universiteto biblioteka Vokietijoje ir Švedijos nacionaline biblioteka. Latvija, 2018–2019 m. pirmininkaujanti Baltijos jūrų valstybių tarybai, konferencijoje ypatingą dėmesį skyrė kultūros paveldo prieinamumui ne tik šio regiono šalyse.

LR KM

JONINĖS

Vytautas Matulionis

*Saulė jau nugrimzdo į sapnų bedugnę,
Audžia kerų šydą paslapčių naktis,
Ant kalnų liepsnoja šventų laužų ugnys,
Sidabrinėj valtyje irias pilnatis.*

*Slėny laumės verpia žmogaus lemties giją,
Krykščia jaunos poros šokio sukūry,
Širdis plaka širdžiai, pirštai susiviję,
Žvilgsnis sminga žvilgsnin laimės svaiguly.*

*Upės veidrodyje plaukia vainikuotos žvakės,
Lydi jas svajonės, viltys ir džiaugsmai,
Lekia jaunos mintys, lyg žirgai patrakę,
Skrieja lyg sparnuoti sakmių aitvarai.*

*Byra aukso žvaigždės, žėri Paukščių takas,
Artėja žynių pranašauta burtų valanda,
Kaista jauni kūnai, gundo žydros akys,
Erdvėj aidi mįslingoji amžių aimana.*

*Vidurnaktis. Skleidžiasi stebuklų žiedas,
Kas jį nuskins - paveldės pasakų turtus,
Lakštingala jo garbei nauja giesmę gieda,
Jo neregėtu grožiu žavisi žemė ir dangus.*

*Rankos ilgis rankų, lūpos geidžia lūpų,
Trykšta iš krūtinės užgniaužti jausmai,
Juokias jaunos sielos paparčiuose suklupę,
Liejasi medum apsalę meilės pažadai.*

*Vysta žiedas nemuskintas ir neišsiskleidęs,
Rausvoj rytų padangėj brėkšta skaidri diena,
Sugrižo šypsena į ašarų nuplautą dailų veidą,
Jį švelniai glosto mylima, šilta, tvirta ranka.*

*Gaivinanti rasa bučiuoja basas kojas,
Plaukuose švyti vaiskūs rytmečio perlai...
Šventieji laužai seniai liepsnot nustojo,
Keliiasi Aušrinė, smilksta pelenai.*

2019.01.16.

EUROPOS SĄJUNGOS LITERATŪROS PREMIJA – DAINAI OPOLSKAITEI

Daina Opolskaitė.

Mariaus Morkevičiaus (ELTA) nuotr.

Gegužės 21 d., antradienį Briuselyje paskelbti Europos Sąjungos literatūros premijos laureatai. Jais šiomet tapo keturiolika rašytojų, tarp kurių ir lietuvių prozininkė Daina Opolskaitė, įvertinta už novelių knygą „Dienų piramidės”.

Europos Sąjungos literatūros premija (The European Union Prize for Literature (EUPL)) yra apdovanojimas, kurio tikslas – atkreipti dėmesį į literatūros talentus visoje Europoje ir į šiuolaikinę Europos literatūrą bei kalbinį paveldą. Iki šiol, per dešimt premijos metų, ja yra apdovanoti 108 rašytojai iš 41 šalies. Premiją organizuoja Europos

ir tarptautinė knygų prekybininkų asociacija, Europos rašytojų sąjunga ir Europos leidėjų federacija. Ją remia Europos Komisija.

Premijos laureatai yra apdovanojami ne tik piniginiu prizu, bet įvertinami tarptautiniu dėmesiu bei pristatymais tarptautinėse knygų mugėse ir renginiuose. Laureatai bus apdovanoti spalio 2 dieną Briuselyje.

Europos Sąjungos literatūros premiją anksčiau yra pelniusios trys Lietuvos rašytojos: Laura Sintija Černiauskaitė (2009 m.), Giedra Radvilavičiūtė (2012 m.) ir Undinė Radzevičiūtė (2015 m.).

LR KM

NE TIK MIŠKO BROLIAI, BET IR MIŠKO SESĖS: KĄ IŠGYVENO LIETUVĄ GYNUSIOS MOTERYS

Kęstučio apygardos Butigeidžio rinktinės Šalnos rajono štabo nariai su Aušrelės būrio partizanais. Iš dešinės: 1. Aušrelės būrio partizanė Vladislava Rudienė (pažymėta Nr. 1), 3. Aušrelės būrio partizanė Genovaitė Rudytė (pažymėta Nr. 3). Tauragės aps., Batakių vls. 1949 m. *Lietuvos ypatingojo archyvo nuotr.*

Nors kalbant apie Lietuvos laisvės gynimą po paskutinės sovietų okupacijos dažniausiai minimi miško broliai, gynėjų gretose buvo ir miško sesių. Su anuometine jų kasdienybe ir išgyvenimais pasidalijo Lietuvos ypatingasis archyvas.

1944 m. prasidėjus antrajai sovietinei okupacijai, kilo dešimtmetį trukęs partizaninis karas, kuriuo siekta atkurti Lietuvos nepriklausomybę. Pirmosios sovietinės okupacijos patirtis, represijos ir teroras, prievartinė mobilizacija į Raudonąją armiją, patriotizmas ir meilė Tėvynei, tikėjimas Vakarų pagalba lėmė, kad ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai dalyviais tapo tūkstančiai žmonių.

Parengdavo fiktyvius dokumentus

Jos, brangindamos meilę artimiesiems bei tikėdamos Lietuvos laisve, prisidėjo prie Laisvės kovų – priklausė ginkluoto pasipriešinimo struktūroms, davė priesaiką, turėjo ginklų, gyveno nelegaliai.

Didesnė dalis partizanų buvo moterys, kurių vyrai, broliai ar sužadėtiniai buvo partizanai, bei tos, kurių ryšiai su partizanais buvo atskleisti sovietinio saugumo.

Siekdamos išvengti arešto ir tremties, jos imdavo slapstyti

bunkeriuose miške ar rėmėjų sodybose įrengtose slėptuvėse. Moterys užėmė svarbias pareigas partizanų karinėse struktūrose: rūpinosi spauda, buvo atsakingos už žvalgybinės informacijos rinkimą, tvarkė ūkio reikalus, finansus, taip pat dalyvaudavo šnipų, sovietinių-partinių aktyvistų likvidavimo bei kitose kovinėse operacijose.

Nemažai moterų partizanų žuvo sovietinio saugumo vykdytų karinių-čekistinių operacijų metu. Kai kurios, saugumui aptiktus slėptuves ir nenorėdamos pasiduoti gyvos, susisprogdindavo ar nusišaudavo. Dalis į partizanų būrius įstojusių moterų ginkluotoje kovoje nedalyvavo, gamino valgi, skalbė ir tvarkė drabužius, dirbo medicinos seserimis. Partizanų vadovybė, siekdama nuo sovietinio saugumo persekiojimo apsaugoti moteris partizanes, padėdavo joms įsigyti fiktyvių dokumentų, kad jos galėtų gyventi legaliai.

Karo lauko teismų nuosprendžiai – vienodi visiems

Daug merginų ir moterų buvo partizanų talkininkėmis: ryšininkėmis ir rėmėjomis. Ryšininkės palaikydavo ryšius tarp partizanų vadovybės, apygardų, rinktinių ir atskirų būrių, organizuodavo susitikimus ir

ryšio punktus, perduodavo žinias ir dokumentus, platindavo spaudą, ieškodavo žmonių, galinčių suteikti žvalgybinę informaciją. Partizanų rėmėjai savo ūkiuose įrengdavo slėptuves partizanams, teikdavo žinias apie sribų, saugumiečių ir kariuomenės dalinių pasirodymą, aprūpindavo partizanus maistu, drabužiais, medikamentais, kitais daiktais, platino partizanų spaudą.

Vienas iš pagrindinių sovietinio saugumo struktūrų kovos su partizaniniu judėjimu metodų buvo agentų ir informatorių verbavimas tarp gyventojų, partizanų, jų ryšininkų ir rėmėjų. Vieni išdavystės kelią pasirinko laisva valia, kiti susigundė okupacinės valdžios pažadais ar palūždavo neišlaikę grasinimų ir šantažo. Dėl išdavysčių žuvo ar buvo suimta daug laisvės kovotojų ir jų talkininkų. Nuo pat ginkluoto pasipriešinimo pradžios partizanų dokumentuose buvo nustatytos bausmės už išdavystę ir reglamentuotas jų vykdymas.

1949 m. įkūrus vieningą vyriausiąją partizanų vadovybę – Lietuvos laisvės kovos sąjūdį (LLKS), kuris pradėjo vadovauti politinei ir karinei tautos išlaisvinimo kovai, buvo priimtas LLKS Baudžiamasis statutas, kuriame už šnipinėjimą ir žinių teikimą okupacinės

valdžios organams, žiaurų okupacinės valdžios priemonių vykdymą, esant valdžios pareigūnui, įskundimus ir kt. buvo numatyta mirties bausmė. Partizanų karo lauko teismų nuosprendžiai buvo vykdomi ir moterims, laisvės kovotojus išdavusioms okupantams.

Pasiaukojimas įvertintas po nepriklausomybės atkūrimo

1944–1953 m. sovietinės represinės struktūros nukovė daugiau kaip 20 tūkst. partizanų, suėmė apie 19 tūkst. partizanų ir apie 12 tūkst. jų talkininkų. Moterys partizanės taip pat patyrė visus partizaninio karo sunkumus ir žiaurumus: areštus, kankinimus, kalinimą lageriuose, tremtį, daug jų buvo nužudyta.

Nors laisvės kovotojai ir nepasiekė savo svarbiausio strateginio tikslo – neatkūrė nepriklausomos demokratinės

Lietuvos valstybės, bet pasipriešinimo kovų reikšmė yra didžiulė. Laisvės kovotojai įrodė, kad 1940 m. Lietuva prie SSRS buvo prijungta prieš tautos valią, ateinančioms kartoms paliko tautos laisvės idealų siekį.

1990 m. atkūrus Lietuvos Nepriklausomybę, 1944–1953 m. partizaninis karas pripažintas kaip vienas iš istorinių atsikūrusios valstybės pagrindų. Moterys partizaninio karo istorijoje paliko įspūdingų drąsos, ištvermės ir pasiaukojimo pavyzdžių, pasižymėjo didvyriškumu ir žygdarbiais ginant Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Daug moterų partizanų, įvertinant jų nuopelnus, buvo apdovanotos Lietuvos valstybės apdovanojimais – Vyčio Kryžiaus ordinais, Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliais ir kt.

Lietuvos SSR valstybės saugumo ministerijos (MGB) Ramygalos r. skyriaus 1950 m. liepos 26 d. surengtos karinės-čekistinės operacijos metu Ramygalos r., Padvarninkų II k. K. Sologubienės namuose po krosnimi buvo surasta slėptuvė, kurioje slapstėsi **B. Čepaitė** ir Petras Pakštas-Kepėjas.

Partizanams nesutikus pasiduoti, įvyko apie 40 min. trukęs susišaudymas, dėl jo užsidegė namas. Sunkiai sužeista B. Čepaitė išsoko pro langą, bet buvo sulaikyta ir mirė maždaug po 30 min. „nepapasakojusi nei apie save, nei apie banditus“. Jos palaikai buvo nuvežti į Ramygalą atpažinti. Namo degėsiuose buvo surastas apdegęs

P. Pakšto-Kepėjo kūnas.

A. Bunevičiūtė (g. 1929 m.) Kauno mokytojų seminarijos 2 kurso studentė, 1948 m. tapo partizanų ryšininke. Tėvas Vincas Bunevičius 1948 m. buvo suimtas už partizanų rėmimą. Nuo 1949 m. – Tauro apygardos Geležinio Vilko rinktinės 51 kuopos 1 grandies būrio, kuriam vadovavo Jonas Valatka-Kardas, narė (nuotrau-koje ji dėvi J. Valatkos-Kardo aprangą).

1950 m. suimta Lietuvos SSR valstybės saugumo ministerijos (MGB) Prienų aps. skyriaus. Vidaus reikalų ministerijos (MVD) kariuomenės Karo tribunolo nuteista mirties bausme, sušaudyta 1950 m. spalio 4 d. Vilniuje. Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu A. Bunevičiūtė 2008 m. buvo apdovanota Vyčio Kryžiaus ordino Karininko kryžiumi (po mirties).

Tauro apygardos Geležinio Vilko rinktinės partizanė Albina Bunevičiūtė-Aušrelė. Kaišiadorių, Prienų aps., Karveliškių miškas 1949 m. liepos mėn. *Lietuvos ypatingojo archyvo nuotr.*

S. Krutkienės ūkyje, tvarte įrengtoje slėptuvėje, nuo 1951 m. rugsejo mėn. slapstėsi Prisikėlimo apygardos vadas Juozas Paliūnas-Rytas ir kiti partizanai. Lietuvos SSR MGB Dotnuvos r. skyriaus surengtos karinės čekistinės operacijos metu slėptuvė buvo surasta, J. Paliūnas-Rytas žuvo (nusišovė). MGB kariuomenės Karo tribunolo **S. Krutkyte** su dukra **Z. Krutkyte** buvo nuteistos, iki 1956 m. kalėjo Siblage ir Viatlage.

S. Bislytės (g. 1922 m.) namuose slapstėsi jos brolis partizanas Bolis Bislys. 1945 m. Lietuvos SSR vidaus reikalų ministerijos (MVD) Zarasų aps. skyriaus ji buvo suimta, tačiau pabėgo. Įsigijusi pasą svetima pavarde, slapstėsi. 1947 m. vėl buvo sulaikyta Kaune. Sutiko bendradarbiauti su saugumu, paleista įstojo į partizanų būrį. M. Paškonis-Don Kichotas buvo suimtas 1953 m. balandžio 9 d. Kartu su juo buvusiai S. (Nukelta į 11 psl.)

Kęstučio apygardos Vaidoto rinktinės Mindaugo būrio partizanės Elena Palubeckaitė-Liudas ir Marijona Žiliūtė-Eglutė Lietuvos SSR vidaus reikalų ministerijos (MVD) Vidaus kalėjime Vilniuje. 1953 m. *Lietuvos ypatingojo archyvo nuotr.*

RENGINIŲ KALENDORIUS

Birželio 9 d., sekmadienį, 2:00 val. po p. - ekumeninės pamaldos už žuvusius ir nukentėjusius nuo Sovietų režimo lietuvių, latvių ir estus. Minėjimas vyks Šv. Kazimiero parapijos salėje. „Dirvos“ inf.

Liepos 14 d., sekmadienį, 12:00 val. po p. vyks Kultūrinio darželio metinė gegužinė Beachland paviljone, Dorchester ir East Park gatvių sankryžoje. Kviečiame narius ir norinčius jais tapti. LKD inf.

NUOMONĖ

KERŠTAS

JAV demokratai, kurie sėdi JAV Kongrese, sudaro daugumą, bet, kaip anksčiau jau buvo rašyta, jų elgesys iki šių dienų nukreiptas nuo pagrindinės pareigos dirbti JAV ir jų piliečių gerovei, tačiau jie aistringai ir kerštingai prieštauriauja prezidentui Donald Trump.

Reikia pripažinti, kad prezidento D. Trump turi trūkumų ir jo maniera intervalais ekscentriška, tačiau prieš 2016 m. rinkimus jis pritraukė daugybę pasekėjų ir rėmėjų su deklaracija „*Make America Great Again*“ - be abejo, ši deklaracija sukėlė sensaciją, ir jis tapo JAV prezidentu.

Demokratai buvo demoralizuoti ir JAV Kongreso demokratų dauguma iki šių dienų yra išsižiojusi ir ieško bet kokios progos iškelti problemas, kurių nėra arba jos nereikšmingos.

Yra keista, kad po specialaus tyrėjo Robert Mueller beveik dvejus metus užtrukusio tyrimo nebuvo rasta, kad Rusija ir Trump (prieš jam tampant prezidentu, - aut.) turėjo ryšių dėl 2016 metų rinkimų. Nepaisant to, JAV Kongresas (demokratų daugumos) nebuvo įtikintas ir naudoja įsakymus - direktyvas (Kongresas turi teisę, - aut.) asmenims pasirodyti į jų apklausas arba jiems pristatyti dokumentus, kurie yra reikšmingi. Čia yra įžūlumas, jeigu Kongresas nebus nepakankamai prižiūrėtas.

Kadangi JAV Kongresas (demokratų dauguma) nėra įtikintas Robert Mueller rapor-

to, dabar siekia įsigyti dviejų bankų, kurie turėjo reikalų su Donald Trump, finansų dokumentus. Tai yra dilema, ir Donald Trump logiškai siekė per teisimą sustabdyti Demokratų Kongreso daugumos įsiveržimą, nepaisant to, JAV federalinio teismo (Niujorkas) teisėjas sustabdė jo prašymą.

Rašant šį straipsnį, Donald Trump advokatai prašė federalinį teisėją laikinai sulaukyti Kongreso priėmimą prie minėtų dokumentų.

Negalime mes atmesti - šis kerštas turi slaptą tikslą: per 2020 metų rinkimus į JAV prezidento postą demokratai siekia įgyti pranašumą, todėl jie, ypač asmenys, kurie sėdi JAV Kongrese, naudoja kiekvieną „įkaltį“, pvz., neįrodytus ryšius prieš 2016 m. rinkimus tarp Rusijos ir Donald Trump; bando išgauti bankų finansų dokumentus; yra užuominų pradėti nepasitikėjimo (*impeachment*) procedūrą ir nušalinti dabartinį prezidentą nuo posto. JAV Konstitucija yra galingas dokumentas, kuris per 243 metus vadovauja tautai, per tuos metus jos kai kurie straipsniai buvo pagerinti. JAV Aukščiausias Teismas per tuos metus nuolat žiūri į dokumentą ir priima nuosprendžius. JAV Kongresas pagal Konstituciją turi teisę pradėti kai kuriuos veiksmus, tačiau yra problema, kai nepaminėtas sektorius daro grimasą su pretekstu. Nusikaltėliai už šiuos įvykius turi būti pažaboti arba pašalinti nuo kongreso postų.

Algirdas V. Matulionis

(Atkelta iš 10 psl.)

NE TIK MIŠKO BROLIAI, BET IR MIŠKO SESĖS: KĄ IŠGYVENO LIETUVĄ GYNUSIOS MOTERYS

Bislytei pavyko pabėgti.

E. Bagdonaitė 1948 m. slapstydama nuo tremties įstojo į partizanų būrį. 1952 m. gruodžio mėn. jos vyro Šatrijos rinktinės vado Liudo Rekašiaus-

Vėtros (žuvo 1952 m.) prašymu ją slapstė Petronėlė Siurblytė Varnių r., Skliausčių k. esančio tvarto pastogėje įrengtoje slėptuvėje. 1953 m. sausio 13 d. slėptuvę aptiko Lietuvos SSR valstybės saugumo ministerijos (MGB) Užvenčio ir Varnių r. skyrių sribų būrys. Slėptuvėje buvusi E. Bagdonaitė-Elena po raginimų pasiduoti šovė sau į galvą. Mirė vežama į Telšių ligoninę. P. Siurblytė buvo nuteista, iškalinimo Siblage paleista 1956 m.

Anelė Birutė Laurinaitytė-Mažytė, Nijolė (g. 1934 m.) buvo Tauro apygardos vado Viktoro Vitkausko-Saidoko, Karijoto ryšininkė. 1950 m. suimta ir Ypatingojo pasitarimo prie SSRS valstybės saugumo ministerijos (MGB) nuteista 7 m. pataisos darbų lagerio. 1954 m. paleista iš Dubravlago. Tėvai Adelė ir Petras Laurinaičiai, sesuo ir brolis nuteisti už ryšius su partizanais. Pr. Bastys-Dūmas žuvo 1951 m.

M. Baliukonytė (g. 1932 m.) buvo suimta 1951 m. Valstybės saugumo ministeri-

jos (MGB) kariuomenės Karo tribunolo 1952 m. nuteista 10 m. pataisos darbų lagerio už tai, kad du kartus susitiko su broliu bei kitais partizanais ir nepranešė apie tai sovietų valdžios organams. 1954 m. paleista iš Vorkutlago. Brolis Aras žuvo, tėvai su 4 vaikais 1951 m. buvo ištremti.

O. Tarutienė ir S. Vaičiukėnienė po partizanų

Partizanų rėmėja Monika Baliukonytė (dešinėje) su broliu, Dainavos apygardos Vlado Gavelio-Ryto vadovaujamo būrio partizanų Juozu Baliukoniu-Aru ir Jadvyga Laniauskaite (kairėje). Ne vėliau kaip 1951 m. rugpjūčio mėn. Lietuvos ypatingojo archyvo nuotr.

ryšininkų – sūnaus V. Taručio ir vyro Mykolo Vaičiukėno – suėmimo nuo 1949 m. pradėjo slapstytis. A. Smetona-Žygaudas padėjo joms gauti pasus svetimomis pavardėmis. 1951 m. abi buvo suimtos.

Ypatingojo pasitarimo prie SSRS valstybės saugumo ministerijos (MGB) nuteistos 10 m. pataisos darbų lagerio. O. Tarutienė 1955 m. paleista iš Vorkutlago. S. Vaičiukėnienė 1956 m. paleista iš Siblago. Už ryšius su partizanais taip pat buvo suimti O. Tarutienės sūnus Edvardas, dukra Elena. Dukra Bronė, Vyčio apygardos štabo sekretorė, žuvo 1950 m. karinės čekistinės operacijos metu.

Vyčio apygardos partizanai ir ryšininkai. Iš kairės: 2. ryšininkas Viktoras Tarutis, 4. rėmėja Ona Tarutienė, 5. Vyčio apygardos vadas Alfonsas Smetona-Žygaudas, 5. ryšininkė Salomėja Vaičiukėnienė-Salemutė. Panevėžio aps., Vadoklių vls., Kieliūgalos k. 1949 m. birželio mėn. Lietuvos ypatingojo archyvo nuotr.

„DIRVAI“ AUKOJO:

J.Cekanauskas,	
Westlake Vill., CA.....	100
V.Lapatinskas,	
Seattle, WA.....	77
S.Lee,	
Seminole, FL.....	55
A.Pintsch,	
Matthews, NC	45
D.Petronis,	
Dearborn Hts., MI.....	30
K.Vaicikonis,	
Palos Hlls, IL.....	20
B.Banaitis,	
Plymouth, MA.....	15

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

DĖMESIO „DIRVOS“ RĖMĖJAMS

Primename „DIRVOS“ rėmėjams, kad „DIRVOS“ leidėja „Vilties“ draugija turi atleidimą nuo federalinių mokesčių Nr. 34-0745990, kuris leidžia rėmėjams nurašyti savo aukas, palikimus bei kitą finansinę paramą „DIRVAI“ nuo federalinių pajamų mokesčių. Tikime, kad „DIRVOS“ rėmėjai padidins savo paramą.

„Vilties“ d-jos valdyba

Parengė Lietuvos ypatingojo archyvo KGB dokumentų skyriaus vedėja **Vilma Ektytė**.

Daugiau informacijos – Lietuvos ypatingojo archyvo parodoje „Moterys partizaniame kare“.

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpiką, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687.

Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

Į EUROPOS LYGIO GOLFO TURNYRĄ „PRO-AM” VILNIUJE ATVYKS IR PASAULINIO REITINGO ŽAIDĖJAI

Antrą dešimtmetį Lietuvoje skaičiuojantis golfo sportas sulaukia vis daugiau pripažinimo ir žaidėjų iš užsienio. Gegužės paskutinę savaitę prasidės vienas iš didžiausių golfo renginių Lietuvoje – Vilnius Pro-Am 2019 turnyras, organizuojamas golfo aikštyne „The V Golf Club”. Šis turnyras yra įtrauktas į pasaulinės Golfo profesionalų asociacijos (PGA) oficialių varžybų kalendorių ir vyks gegužės 29 – birželio 1 dienomis, šalia Vilnius Grand Resort viešbučio komplekso, „Vilon City” teritorijoje.

Atvyks žaidėjai iš Europos šalių

„Turnyrą rengiame norėdami pakviesti į Lietuvą daugiau golfo žaidėjų iš užsienio. Tarptautiniams turnyrams yra keliami labai aukšti reikalavimai golfo aikštynui, o Vilniuje būtent tokį ir turime, įrengtą pagal Amerikos golfo asociacijos standartus, vienintelį PGA tipo golfo aikštyną Baltijos šalyse. Matome, kad kartą atvykę, profesionalūs golfo žaidėjai atranda Lietuvą ir vėliau sugrįžta čia kartu su savo mokiniais ir artimaisiais ne tik žaisti, bet ir ilsėtis ar mėgztis verslo ryšių”, – teigia renginio organizatorius Albert Zinevič, UAB „Villon” pardavimų ir marketingo direktorius.

Komandos, sudarytos iš bent vieno golfo profesionalo ir trijų neprofesionalių žaidėjų, rungsis 54 (18x3) duobučių formato turnyre tris dienas. Tarp dalyvių jau užsi-

registravo dvylika komandų: iš Lietuvos, Italijos, Izraelio, Bulgarijos, Kazachstano ir Skandinavijos šalių. Lietuvai turnyre atstovaus dvi profes-

fiziškai apsilęs ir lankstus”, – pasakoja vienas iš dalyvių, profesionalus golfo žaidėjas ir treneris lietuvis Arnas Kaunas, vaikystę praleidęs

onalų vedamos komandos iš Lietuvos: su Arnu Kaunu ir Vytautu Gedminu priešakyje. Į turnyrą atvyks ir pasaulinį reitingą turintys golfo žaidėjai.

Kova dėl prizo nėra lengva

Golfo renginiai visame pasaulyje garsėja nemažais piniginiiais prizais. Pro-Am Vilnius 2019 piniginis prizas pirmos vietos nugalėtojams priklausys nuo komandų skaičiaus ir sieks nuo 12 000 iki 20 000 EUR. Prizininkai paaiškęs susumavus trijų dienų turnyro etapų rezultatus.

„Golfas yra ištvermės, koncentracijos ir koordinacijos sportas, kuriuo užsiimti ir siekti meistriško gali bet kokio sudėjimo ar amžiaus žmogus. Tiesa, norint siekti rezultatų reikia ne tik įgūdžių, bet ir fizinio pasirėngimo. Vienos dienos 18 duobučių raundas trunka apie 4-5 valandas, per kurias tenka nueiti iki 25 000 žingsnių ir visą laiką būti ant kojų. Tai gali atrodyti lėtas sportas, bet jame dalyvauja visas kūnas ir iki pat žaidimo pabaigos turi likti

Prancūzijoje, kur ir susipažino su golfu bei mokėsi iš žinomų trenerių.

Pasak turnyro organizatorių, kuo daugiau oficialių tarptautinių golfo turnyrų surengiama Lietuvoje, tuo sparčiau kyla ir Lietuvos žaidėjų lygis. Skaičiuojama, kad šiuo metu Lietuvoje žaidžiančių golfą žmonių yra apie 5 000, iš jų porą šimtų dalyvauja mėgėjų varžybose, o profesionalūs žaidėjai – vos keli. Tiesa, nuo 2016-ųjų metų Rio de Žaneire golfas po daugiau nei šimtmečio sugrįžo į Olimpinių žaidynių programą, kuriai priklausys ir 2020 m. Tokijuje, nors lietuviai žaidėjai olimpiniam turnyre dalyvauti kol kas nepretenduoja.

Kviečia ir žiūrovus

Visame pasaulyje golfo turnyrai pritraukia ir nemažai žiūrovų. „The V Golf Club” golfo klubas yra atviras lankytojams, kurie gali stebėti golfo turnyro etapus

Vilnius Grand Resort viešbučio lauko restoranuose ir terasose bei leisti laiką su visa šeima. Aktyvaus laisvalaikio aplinka yra pritaikyta ne tik golfo žaidėjams ir žiūrovams bei viešbučio ir SPA erdvių svečiams – teritorijoje taip pat gyvena ir čia įsikūrusių „Vilon City” vilų, kotedžų ir apartamentų savininkai bei nuomininkai.

Turnyro metu vyks ne tik golfo žaidimas, bet ir teminiai vakarai, dienos lyderių apdovanojimai ir kultūrinė

programa, skirta dalyviams ir žiūrovams. Atidarymo renginys įvyks gegužės 29 dieną, kuomet sportininkams numatytas praktikos raundas ir susipažinimas su aikštynu. Pirmoji varžybų diena – gegužės 30 d., kuomet reikės įveikti pirmąsias 18 duobučių su kuo mažiau smūgių. Antrasis 18 duobučių etapas – gegužės 31 d., o trečiasis ir lemiamas – birželio 1-ąją. Šios dienos vakare bus susumuoti visų trijų dienų rezultatai ir apdovanoti nugalėtojai.

Daugiau informacijos: Albert Zinevič, albert.zinevic@vilniusresort.com

Rūta Latinytė

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuočiai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095

Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
Teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Now serving Lithuanians, including former Taupa Members!

**Latvian Cleveland
Credit Union**

1385 Andrews Avenue
Lakewood, Ohio 44107
216-228-1996 or 800-577-1996
latvian@ameritech.net

Hours: Mon, Wed, Fri 9:00AM-3PM
Tue 9:00AM-5:30PM

Sun 9:30-10:30AM, 1st and 3rd Sundays each month, except Federal Reserve holiday weekends

View our Website and Facebook page for a list of our services:

www.latvianclevelandcu.org

www.facebook.com/latvianclevelandcu

2 YR IRA 2.75%
3 YR IRA 3.00%

MOBILE BANKING | INTERNATIONAL WIRES
CREDIT/DEBIT CARDS | SAVINGS | CHECKING

310.828.7095 | info@clcu.org
www.clcu.org

